

TIDSKRIFT

FÖR

BRANDVÄSENDET

Band 8.

NOVEMBER 1917.

N:r 11.

Prenumerationspris inkl. postarvode:
För helt år Kr. 5:—
Lösnummerpris 50 öre.

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIFVARE:
LÖJTNANT E. ENANDER, GÖTEBORG.
REDAKTIONENS ADRESS: GÖTEBORG 7. RIKST. 59.

Minimiannonspris 80 öre pr centim.
Utkommer med 12 nummer pr år.

Svenska Brandchefsföreningen.

Protokollet från årssammanträdet i Jönköping

är nu färdigtryckt; likaså broschyren »Skogselds-
släckning», och utsändas båda mot postförskott till
föreningens medlemmar.

Karbidlampor.

Enligt den senaste oss tillsända förteckningen upp-
gå de godkända karbidlampornas antal nu till 209,
och är det säkerligen icke slut med detta.

Här nedan återgifva vi bestämmelserna rörande
fabrikskontroll vid lamptillverkningen.

Föreskrifter

att t. v. lända till efterrättelse för »Fabrikskontroll»
vid tillverkning av handacetylénlampor.

Enligt Kungl. Kungörelsen den 7 september 1917
är tillverkare av karbidlampor pliktig att låta till-
verkningen kontrolleras av Inspektören för Explo-
siva varor eller den, som av honom godkännes.

För att fabriksledningen innan kontrollant hinner
anlända skall få del af de viktigaste synpunkterna
för en blifvande kontroll meddelas härmed till känne-
dom följande:

Hvarje handacetylénlampa skall, innan den leveres-
ras av vederbörande tillverkare, underkastas fabriks-
kontroll, som bland annat bör omfatta:

att karbidbehållare är fullständigt tät samt icke visar
större ojämnheter å gods eller fog.

Tätheten kontrolleras genom tryckprov med luft

till minst 2. atm., hvarvid behållaren skall vara ned-
sänkt i vatten (vid mindre verkstäder kan velociped-
pump användas vid tryckprovet).

att Vattenbehållaren är tät, hvilket kontrolleras på
sätt, som för karbidbehållaren ofvan föreskrifvits.

att Vid droppsystemet, droppventilen sluter tätt samt
vid liten påskrufning ej lämnar för rikligt med
vatten.

att Packningen sluter väl till, hvilket skall kontrolle-
ras på sätt, som ofvan för profning af behålla-
ren är föreskrifvet.

Hvarje lampa skall profbrännas med karbid, hvar-
under såväl packningens täthet som tätheten i öfrigt
äfvensom säkerhetshälens funktion prövas genom
svepning med låga.

Event. iakttagna fel å brännaren eller lampan i
öfrigt justeras, hvarefter förnyadt brännprof utföres.

All kontroll utföres innan lampan öfverdragits med
färg, fernissa eller annat liknande täckmedel.

Den med hvarje lampa eller lykta följande beskrif-
ningen och bruksanvisningen skall göras fullt uttöm-
mande samt innehålla, hvad som behöfves för en *ovan*
person för att kunna söndertaga, ladda, hopsätta samt
sköta lampan ifråga. Äfvenså bör hvarje beskrifning
upptaga anvisningar för karbidens förvaring.

Vid sug- eller trycksystem, där veke förekommer,
böra särskilda anvisningar lämnas för densammas
skötsel.

Lamporna skola så förpackas, att de vid transport
ej kunna taga sådan skada, som nedsätter säkerheten
vid deras användande.

Stockholm den 16 oktober 1917.

Gottfr. von Feilitzen.

Statens Inspektör för Explosiva varor.

Reformförslag rörande fastställande af brandordningar.

Det har blifvit i fråga satt, särskildt med hänsyn till organisationen af brandstyrkan inom kommunerna, huruvida icke fastställandet af brandordningar m. m. borde fräntagas K. B. och anförtros åt en för hela riket gemensam centralstyrelse.

För ett rätt bedömande af denna fråga torde det vara skäl i att betrakta den historiska utvecklingen af denna sida af saken.

Under brandväsendets första utvecklingsperiod var utbrottet af en skadeld och densammas bekämpande den af olyckan träffade husägarens ensak. Senare blef ock hyresgästen indragen i intressesfären. Så tvungo nöden och faran grannarna att icke blifva överksamma, om eldsvåda utbröt. Denna sak känner man från det gamla latinska ordstäfvet: *Tunc tua res agitur, cum proximus ardet* d. v. s. det angår närmast dig, när det brinner i grannens hus. Denna grannarnas skyldighet inträdde i och med höjandet af ropet om hjälp från den af olyckan träffade, såsom framgår af stadgandet i den vid omkring 1350 skrifna Magnus Erikssons stadslag i dess byggningsbalk 22 kapitlet 3 § tredje punkten: »aarop», senare tidens »anskri».

Slutligen åstadkom den genom skadelden hos den enskilde borgaren alstrade, hela staden hotande faran, att brandväsendet blef en i det allmännas intresse erforderlig angelägenhet, i hvilken hela samhället hade fördel och intresse.

De äldsta föreskrifter rörande vården om brandväsendet i städerna i vårt land hafva varit grundade på efter hand uppkomna sedvänjor, privilegier eller andra stadgar. Detta framgår af ett Kungl. Bref till Jönköping af år 1288, enligt hvilket borgarna i staden bland annat erhålla tillstånd att »nyttja och bruka deras gamle statuter». Sammaledes ock af ett Kungl. Bref den 11 September 1349, äfven det till Jönköping, genom hvilket staden på begäran fick rätt att tillämpa den ursprungligen för Stockholm afsedda Bjärköarätten, hvarvid samtidigt förbjöds bruket af andra förordningar vid 40 markers böter.

Då samtidigt med förstanförda K. Br. omtalas, att man om nätterna hade patruller, hvilka sannolikt voro på engång brandvakter och gatupolis (se Ahlström: Handbok sid. 29), så framgår här af, att en del sidor af brandskyddet voro tillgodosedda. Att vissa rättsliga normer funnits för dessa förhållanden, torde man väl få taga för gifvet.

Detta framgår ock af Magnus Erikssons stadslag, byggningsbalken 22 kap. 10 §, hvarest säges »efter ty gammal stadga är och fordom var», äfvensom af Visby stadslag 2 boken 49 kap., hvarest det heter: »som af ålder varit brukligt».

Att privilegier och stadgar rörande vissa förhållanden blifvit gifna åt många städer, är säkert, och att

dessas stundom afsett vissa sidor af brandskyddet, framgår t. ex. af Konung Valdemar Atterdags privilegier för Halmstad af år 1361. (Se Ahlström: Handbok sid. 22.)

Men man torde här af icke få sluta till en uttrycklig lagstiftning på området eller till några ordentligt sammanförda och skrifna brandordningar e. d. Det är dock sannolikt, att i flera städer funnits efter hand gjorda anteckningar angående åtskilligt, som i staden iaktogs såsom gällande lag.

Den äldsta kodifierade, för stad gällande brandordning i Sverige är den i Bjärköarättens 41 flock 1 § intagna. Af densammas kortfattade bestämmelser framgår, att man infört en viss ordning beträffande både tillkännagifvande af eldsutbrott och släcknings- och bärgningsmanskapets ingripande.

Denna stadsrätt blef, såsom vi ofvan visat, genom Konungens särskilda förordnande gällande äfven för andra städer i riket.

En senare och själfständig brandordning finna vi i den på Konung Magnus Erikssons befallning omkring år 1350 utfärdade Visby stadslag 2 boken 24 kap., som i vissa afseenden var betydligt strängare än den för Stockholm gällande lagen.

Den första för hela riket gemensamma brandstadgan återfinna vi i Magnus Erikssons stadslag, utarbetad under åren 1350—1357.

Sedermera följdes den af Gustaf II Adolf den 27 December 1619 utfärdade stadga om städernas administration, som i tredje punkten föreskref, att, där så ansågs af nöden, så kunde borgmästare och råd »ordinera och skicka uti staden eftersom nyttigt och godt vara kan, dock icke mot lagen, våra stadgar eller deras egna privilegier». Dock skulle dessa lokalförändringar konungen till »konfirmation presenteras».

Med stöd af detta stadgande utfärdades de första brandordningarna inom vårt land t. ex. brandordning för Stockholm den 10 Maj 1661, hvilken dock icke erhöi kunglig sanktion, hvarför den endast ansågs såsom »interims wijs varit projecterat til Kongl. Maj:t:z vår allernådigste Konungsz och Herres wijdare godtfinnande at confirmeras eller ändras»; brandordning för Stockholm 1675, hvilken af Konungen stadfästes den 10 Augusti 1675; brandordning för Jönköping, stadfäst af K. Maj:t den 1 September 1692; brandordning för Upsala, fastställd af K. Maj:t den 25 Augusti 1694, m. fl.

Genom dessa brandordningars utfärdande kom man delvis bort från den enhetlighet i bestämmelserna rörande brandväsendet, som karakteriserat utvecklingsperioden från omkring år 1357. Visserligen var alljämt Magnus Erikssons stadslag normerande för de af K. Maj:t utfärdade brandordningarna, men innehållet för öfrigt lämnades åt städernas myndigheter att efter behof, sedvänjor och förgodtfinnande utfylla.

Så upphäfdes Magnus Erikssons stadslag genom 1734 års lag och i denna senare funnos inga föreskrifter,

som voro ägnade att, såsom stadslagen tidigare gjort, enhetligt normera föreskrifterna i de för städerna utfärdade brandordningarne. (Se K. Stadfästelseresolutionen den 27 Januari 1736 andra stycket under 4) senare delen.)

Kvar stod nu endast såsom gemensamt för dessa brandordningar, att de skulle af K. Maj:t stadfästas.

Och jämlikt K. Instr. för landshöfdingarne den 10 November 1855 § 31 mom. 15 skulle K. B. »afgifva yttrande om och till K. Maj:ts nådiga pröfning anmäla förslag till brandordningarne.»

Genom K. K. den 22 Mars 1861 upphäfdes detta sista förenande band, i det att i nyss nämnda K. Instr. »med ändring af mom. 15 af 31 § förklarades: att K. B. hädanefter skola äga att, efter vederbörandes hörande, pröfva, och, såvidt med lag och laga stadgar är förenligt, fastställa förslag till brandordningar i städerna; äfvensom att, när förslag till upphäfvande af eller ändringar eller tillägg i dylika ordningar, som af K. Maj:t tillförene blifvit stadfästade, ifrågakomma, desamma på lika sätt till pröfning upptaga», hvilken K. K. ytterligare bekräftades genom 75 § af K. F. den 21 Mars 1862 ang. kommunalstyrelse i stad.

Följderna af denna brist på en enhetligt normerande, allmän författning för de utfärdade brandordningarne visade sig efter hand och blefvo efter år 1736 allt mera framträdande.

Då föreskrifterna om städernas skyddande mot eldfara i så stor utsträckning var en städernas ensak, så utfärdade magistrater eller andra lokala styrelser en del kungörelser, plakat och påbud, hvilka afsågo att reglera förhållandena på platsen. Härvid kommo emellertid ej sällan gränserna för dessa myndigheters rättigheter att öfverskridas särskildt däruti, att viten och andra ansvarspåföljder, till och med kroppsstraff, blefvo, i strid såväl mot antagna lagstiftningsgrunder som mot gällande lag och författningar, bestämda. (Se betänkandet af den 29 Augusti 1859 sid. 1 och 2).

Slutligen hände, att det i de utfärdade lokala förordningarne infördes stadganden, hvilka alldeles icke tillhörde den ekonomiska lagstiftningen, utan måste anses falla inom den civila lagstiftningens område. Detta torde hafva berott därpå, att lag och allmänna författningar antingen icke innehållit något däremot svarande eller befunnits ofullständiga eller mindre tillfredsställande. (Se Betänkande af den 31 December 1859 sid. 3.)

Härigenom kommo dessa lokalförordningar att inskränka den enskildes frihet, utöfver hvad det allmännas behof oundgängligen kräfde och som med en nyare tids rättsbegrepp öfverensstämde. Vidare voro de för de särskilda städerna utfärdade påbuden med hvarandra föga öfverensstämmande och medförde således en menlig osäkerhet om, hvad i ena eller andra staden kunde vara att iakttaga. (Se Underståthållaren de Marés reservation, införd vid Betänkande af den 29 Augusti 1859 sid. 24.)

Då på grund af dessa och andra skäl behofvet af

enhetliga bestämmelser rörande bland annat allmänna grunder för städernas ordningsstadgar allt mera gjorde sig gällande, anbefalldes K. Maj:t genom nådigt Cirkulär den 26 September 1840 sine Befallningshafvande i samtliga länen att från vederbörande magistrater eller i deras ställe varande stadsstyrelser infordra och jämte egna utlåtanden afgifva underdåniga förslag till de ordningsstadgar, som kunde anses behöfliga, att, i stället för de af nämnda myndigheter utfärdade, af K. Maj:t fastställas, hvarvid jämväl borde föreslås sådana jämkningar i de af K. Maj:t rörande städernas ekonomi- och polismål meddelade reglementariska stadganden, som i anseende till förändrade förhållanden kunde finnas af behofvet påkallade.

Sedan åtskilliga dylika utlåtanden och förslag inkommit samt förberedande åtgärder blifvit vidtagna, förordnade K. Maj:t den 19 Oktober 1855 en komité, med uppdrag att, efter tagen kännedom af alla handlingarne i ärendet, uti frågan afgifva underdånigt utlåtande och förslag. (Se Betänkande den 29 Augusti 1859 sid. 2.)

Emellertid gjorde rikets Ständer underdånig hemställan om en byggnadsstadga för rikets samtliga städer. Då så Helsingborgs stad insände underdånigt förslag till byggnads- och brandordningar för staden, remitterade K. Maj:t den 15 April 1859 detta förslag till nyssnämnda komité med uppdrag att inkomma med underdånigt utlåtande, om och hvilka allmänna för rikets samtliga städer gällande grunder för byggnads- och brandordningars upprättande kunde vara lämpligt att till efterrättelse i nåder fastställa och hvilka ordnings- och polisföreskrifter åter kunde anses böra tillkomma vederbörande stadskommuner eller myndigheter att besluta och utfärda.

I underdånigt betänkande af den 31 December 1859 anförde komitén:

Då inom de särskilda städerna i riket finnas olika förhållanden af mångfaldigt slag, hvilka göra det omöjligt att tillvägabrinda en allmän författning angående byggnads- och brandväsendet, som för dem alla vore lämplig och tillräcklig, och således, om en förordning utfärdades, som innehöll de föreskrifter, hvilka på alla städerna kunde blifva gemensamma, det i allt fall blefve för hvar stad behöfligt att hafva en särskild författning i dessa ämnen, upptagande de speciella, af lokalförhållanden eller andra omständigheter betingade föreskrifter, som icke uti den allmänna förordningen kunnat inrymmas, har komitén ansett sig först böra öfverväga, hvilketdera kunde vara gagneligare och mera ändamålsenligt, om till efterlemnad blefve fastställd en allmän för alla städer gemensam brand- och byggnadsordning, och dessutom en särskild sådan för hvarje stad, eller om alla dit hörande föreskrifter, som för en stad vore erforderliga och lämpliga, blefve, såsom hittills skett, uti en för staden gällande författning sammanförde; och har komitén så mycket mindre kunnat tveka att gifva

företrädet åt det senare alternativet, som, enligt komiténs öfvertygelse, de föreskrifter skulle blifva jämförelsevis få, hvilka, i form af bestämda lagbud, kunde göras gemensamma för alla städerna.

Däremot torde, med hänsikt till de ändamål, som lagstiftningen i dessa ämnen bör befrämja, finnas åtskilliga grundsatser, hvilka i alla byggnads- och brandordningar hädanefter böra tillämpas och uti dem, allt efter de olika orternas olika förhållanden och behof, närmare utvecklas; och ehuru komitéen ansett lämpligast, att byggnads- och brandordningarne hädanefter, såsom hittills, utgöra speciella lagar för hvar stad, har komitéen likväl funnit det vara angeläget, att föreskrifter lämnas därom, att de grundsatser, hvilka böra för alla sådana ordningar vara gemensamma, också varda uti dem alla iakttagna. (Se Betänkande af den 31 December 1859 sid. 2.)

Då komiterade sålunda afstyrkt utfärdandet af en allmän, för rikets samtliga städer gällande författning rörande den kommunen tillhörande vården om brandväsendet, förföll frågan för denna gång.

Men frågan föll framåt. Komitéens förslag till allmänna grunder för städernas brandordningar remitterades till såväl Öfverintendentsämbetet som Öfverståthållareämbetet och samtliga K. B. i länen äfvensom till magistraterna i städerna och till styrelsen för S. A. B. B., hvilka öfver förslaget afgåfvo underdåniga utlåtanden. Frågan erhöll därpå ytterligare utredning.

I underdånig skrifvelse af den 30 December 1871 anhöll styrelsen för S. A. B. B. hos K. Maj:t om utfärdande af allmän författning i ämnet.

Den 8 Maj 1874 utfärdades K. Maj:ts nädiga Brandstadga för Rikets städer. Genom densamma upphäfdes förut utfärdade brandordningar och andra förordningar rörande brandväsendet samt fastställdes de allmänna grunder, enligt hvilka städernas brandväsen skall genom af kommunen antagen och af K. B. fastställd brandordning ordnas, organiseras och upprätthållas.

Forts.

Göteborgs brandväsen under mediet af 1700=talet.

Några anteckningar af
Pehr Johnsson.

År 1748 vidtog man allvarliga åtgärder för åstadkommande af större ordning och reda beträffande brandväsendet i Göteborg än hvad som förut varit förhållandet. En ny brandstadga upprättades och antogs såväl af magistraten som ock konungens befallningshafvande i länet. K. m:ts sanktion erhöles också den 22 september ofvannämnda år.

Enligt denna skulle staden indelas i fem kvarter och i hvart och ett af dessa skulle vara ett särskildt brandmästarelag, som hvartdera hade en spruta till sitt förfogande. Denna förvarades i stadens allmänna spruthus. Varje lag bestod af brandmästare, vice brandmästare, 3 strålmästare, 2 rotmästare, 2 sprutlagare samt så mycket arbetsfolk, som för öfrigt kunde anses behöfligt för slangarnes hållande och för ösande af karen i sprutan, beroende på denna senares storlek.

Hvarje muraremästare hade att tillse att skorstenarne blefvo ordentligt uppförda. De skulle vara så vida att en fullvuxen karl ordentligt skulle kunna krypa i desamma samt öfver taket hålla en höjd af minst 3 alnar. Brast man härutinnan stadgades ett vite af 50 daler, hvarjämte vederbörande mästare jämväl hade att svara för skadan. Äfvenledes hade man att tillse att spisar och trävirke icke kommo för nära hvarandra, att bakugnarne uppfördes starka och att kakelugnarna voro försedda med vederbörliga skyddskärmar. Även i detta afseende stadgades böter.

Framförallt voro stadens bagare noga tillsagda att hålla sina ugnar i ordning, likaså bryggare och brännare. Ingen fick brygga eller baka efter det klockan var 10 på aftonen, ej heller före klockan 4 om morgonen. Ej heller handtverkare, som behöfde ha eld åstad, fingo arbeta vid denna under nämnda tid. Till turnbindarne, »som pläga på gatan bruka och öppna eld för värmande af sina tunnband», riktas en allvarlig uppmaning att härifrån afstå eller vara försiktiga. Den som handskades oförsiktigt med eld på gatan skulle därför böta 5 daler. 10 dalers vite ålag snickare eller svarfvare, som hade hyfvelspan i närheten af kakelugn eller eldstad.

Köpmännen, som drefvo handel med eldfarliga ämnen, voro äfvenledes ålagda att iakttaga största möjliga försiktighet. Sålunda fick exempelvis ingen i sin bod ha mera än en tunna tjära liggande. Allt öfrigt lager skulle förvaras vid det s. k. Tjärhofvet å Stigberget. Mera än 6 skålp. krut fick ej heller finnas inne på lager i köpmansbod.

Då någon förnam att eldstad var i olag, skulle han genast vid 5 dalers böte densamma åter ställa i ordning. Vägrade mästare att utföra ett dylikt nödvändigt reparationsarbete, skulle denne därför böta 10 daler. Hvarje husfader hade att svara för sitt folk. Ingen fick springa omkring på bodar, loft eller annorstädes med bart ljus eller stickbloss, utan hvar och en skulle ha ljus i lykta, vid vite af 5 daler. Husbonden hade äfvenledes att sörja för, så att icke drängar eller pojkar löpte omkring med tobakspipor å sådana ställen, där det kunde anses vara till fara för eldsäkerheten. Kol, ved eller annat eldfängt virke fick icke förvaras under öppen himmel, utan skulle det vara vederbörligen inlagt i hus. Den som bröt häremot skulle böta 5 daler första gång och 10 om förseelsen upprepades.

Gårdsägare hade att tillse att skorstenarne blefvo ordentligen sotade en gång i veckan; köksspisens skul-

BOWSER

ETABLERAD 1885

*Bensin- och
Oljelagrings-
anläggningar*

skydda fullständigt mot eld- och explosionsfara och förebygga alla förluster genom afdunstning och läckage.

Inga förhöjda brandpremier, när Bowseranläggningar användas.

Det äldsta, mest bepröfvade och mest praktiska systemet.

ÖFVER en million anläggningar för bensin, fotogen och alla slags oljor, i bruk öfver hela världen. I Sverige bland annat sålda till Stockholms, Uppsala och Helsingborgs Brandkårer, till Armén, Flottan, Statens Järnvägar och ett flertal enskilda firmor och bolag.

Fabrikanter:

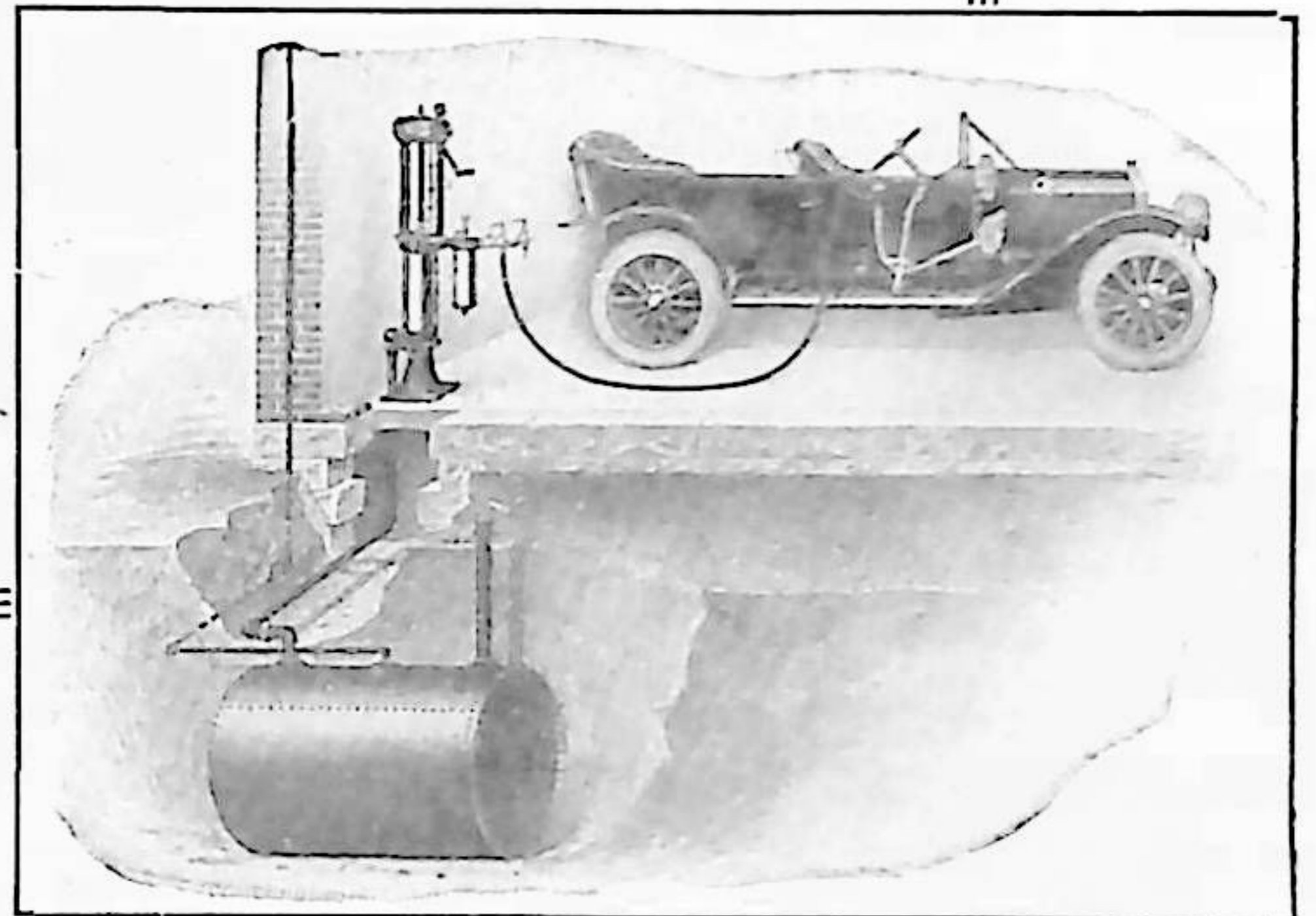
S. F. BOWSER & Co. Inc.

Fort Wayne, Indiana. U. S. A.

Offerter och upplysningar lämnas af

A.-B. GUMÆLIUS & KOMP.

Karduansmakaregatan 9, Stockholm

AGA

STRÅLKASTARE

för

AUTOMOBILER

och

BÅTAR

AGA

STORMFACKLOR

och

HANDLYKTOR

Begär kataloger och upplysningar.

från

GASACCUMULATOR

STOCKHOLM

Metallfabriksaktiebolaget C. C. SPORRONG & Co.

Regeringsgatan 23, STOCKHOLM.

Knappar & Uniformseffekter

för Brandkårer.

Katalog sändes fritt på begäran.

Metallskrot

för egen förbrukning uppköpes till högsta pris af

Billmans Fabriks- & Handels A.-B.

Regeringsgatan 88, — STOCKHOLM.

Rikstelefon 4811.

Bensin

lagras
brandsäkert
och
explosionssäkert

om Martini och Hünekes anläggningar användas. Inga förhöjda brandförsäkringspremier, då detta system användes. Infordra vår offert.

AKTIEBOLAGET INGENJÖRSFIRMA
FRITZ EGNELL
STOCKHOLM.

RIKSTEL.
LOMMA 17

ETERNITBOLAGET
LOMMA
TILLVERKAR
TAKSKIFFERN

ETERNIT

VÄGGBEKLÄDNADSÄMNE
MATERIAL FÖR ELEKTRISKA
OCH KEMISKA
ÄNDAMÅL
KRÄVER INTET UNDERHÅLL
SVENSKT
FABRIKAT

TAKSKIFFERN OCH VÄGGBEKLÄDNADSÄMNET

ETERNIT

användes i stor utsträckning till STATENS, KOMMUNALA och PRIVATA BYGGNADSFÖRETAG samt för ELEKTRISKA ÄNDAMÅL.

SVENSKT FABRIKAT AF CEMENT OCH ASBEST.

ETERNITTAKEN

äro ellsäkra, isolerande, lätta, starka, stormsäkra, vattentäta och okänsliga för temperaturväxlingar.

SKANDINAVISKA ETERNIT AKTIEBOLAGET, LOMMA, RIKS. 17

Återförsäljare för mellersta och norra Sverige:
HERRAR NORMAN & Co, Kungsgatan 3, Stockholm, Riks telefon 2111.

BILLMANS
Fabriks- & Handels-Aktiebolag

Regeringsgatan 88. STOCKHOLM.

Telegrafadress:
»BILLMANS R. T. 4811»

ALLM. TEL. 4480.
RIKS TEL. 4811.

Brandredskap

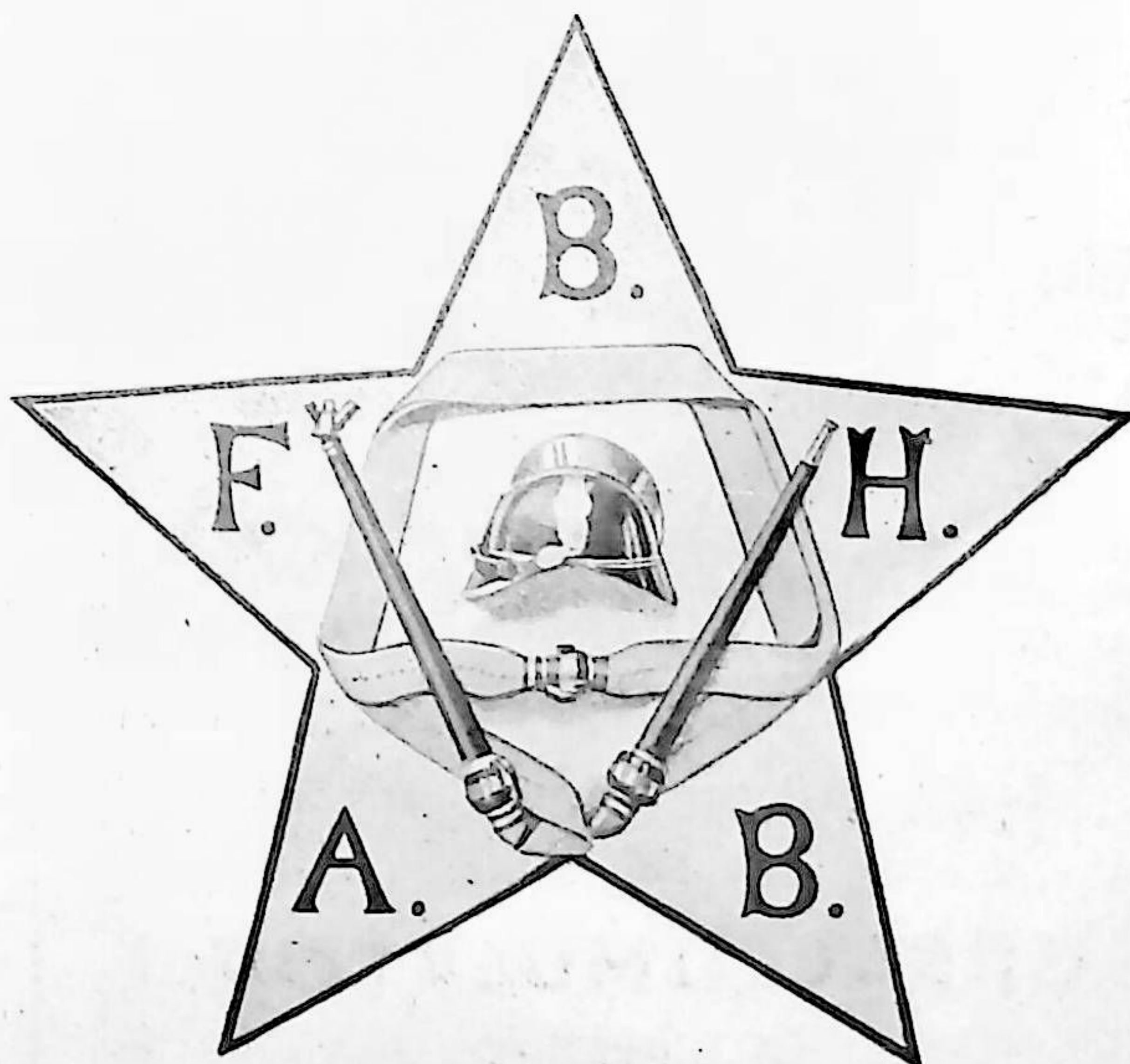
af alla slag.

Uppgör förslag till utrustningar

Lämnar kostnadsförslag

Katalog på begäran

Erhållit 2 guld- och 20 silvermedaljer.

le undergå sotning hvar sjetta vecka och vederbörande kakelugnar 6 gånger om året.

Det kan möjligen också vara af intresse att se hvad brandredskap en dåtida husägare i den goda staden Göteborg var skyldig att hålla: till det minsta tvänne goda läderämbar, en god brandstege efter husets storlek, en båtshake, tvänne yxor, 2 eller 3 vattengjutare, några löfkvastar, bundna på en stång, så att de kunde vara brukliga till att därmed kringstänka vatten, om eldfara sig yppade. Vidare skulle man vara försedd med större träämbar samt båtshakar, som man kunde använda i händelse af eldsvåda. I förmögnare hus var man skyldig att hålla dubbelt så mycket redskap som i mindre sådana. Den, som befanns bristande i det ena eller andra afseendet, var underkastad böter. Om vintertiden, då hammarna voro tillfrusna, hade man att sörja för att vederbörliga vakar upphöggs på isen.

Skorstensfejaren var skyldig att på ett ordentligt sätt rengöra skorstenarne vid vite af 10 daler, samt skadornas ersättning. På bestämd dag hade han att infinna sig hos vederbörande husägare för sotning. Vägrade man hans emottagande, hade han att anmäla detta för vederbörande politieborgmästare, som där-om hade att vidtaga sådana åtgärder, som omständigheterna kunde anses kräfvä. Vid eldsvåda hade sotaren att genast sig infinna för att utföra det eventuella arbete, hvartill han af vederbörande brandmästare kunde bli befalld. Äfven vid de årligen förrättade brandsynerna skulle han vara närvarande, om man honom påkallade. Skorstensfejaren hade en viss af borgmästaren sig tillerkänd lön, och var han skyldig att bredvid sitt vanliga arbete jämväl vid tillsägelse förrätta sotning, om sådan ansågs nödig. Dock skulle han erhålla en mindre ersättning för sitt arbete jämväl af husägaren, 3 öre st. för hvarje skorsten, som räknade tvenne våningar samt i mindre hus 2 öre. För hvarje kakelugns pipa hade han att erhålla 6 öre för hvarje våning, som den gick igenom.

Brandsyner skulle afhållas »första möjliga vårdag», på det att vederbörande husägare skulle i tid kunna anskaffa materialier för reparation, om sådan ansågs behöflig. Dessa brandsyner skulle afhållas i stadens kvarter af där boende brand- och vice-brandchefer, brandmästare, samt en af rotemästarne, som skulle alternera för hvarje år. Därvid hade man att noga efterse, om bristfälligheter förefunnos samt påpeka husägaren detta; att hvar och en vore försedd med vederbörlig brandredskap, att icke några eldfarliga tak förefunnos, som kunde förorsaka eld; att inga farliga brädväggar funnos; om det var tillräckligt med vatten i respektive brunnar o. s. v. Man hade dessutom att lägga märke till så att alla spisar och öfriga eldhärdar voro i ordning, så att ingen fara för eldsolycka förelåg. Vidare hade man att efterse att vederbörande handverkare iakttago nödiga föreskrifter beträffande begagnandet af eld.

Stadens brandhus var beläget midt i staden och där- till på en sådan plats, att man på ett bekvämt sätt

kunde komma dit. Där förvarades brandredskapen. Dessa bestodo af 6 st. större sprutor, en jaktspruta, 16 handsprutor, 18 brandsegel med tillhörande linor, 14 kar, 12 större brandstegar, 4 mindre, 18 brandhakar, 100 st. brandyxor, 20 st. vattengjutare. Vidare 16 st. såar med stänger, så att de lätt kunde bäras, 200 läderämbar med grepar och tag, järnstörrar, kofötter, brandlyktor, skyfflar, lyktor med tillhörande ljus, oxhudar, tunnor och trattar. Vederbörande brandmästare hade att sörja för att alla dessa redskaper höllos i en god ordning och icke på vare sig ett eller annat sätt voro bristfälliga. I hvarje kvarters förvaringsrum funnos vidare diverse brandredskap. Öfveruppsikten öfver brandväsendet ombesörjdes af stadens politieborgmästare, som vid sin sida dels hade brandmästaren, dels ock en särskild uppsyningsman och fyra brandkarlar, som hade att med handräckning stå honom bi. Dessa skulle äfvenledes vara kunniga att laga de redskap, som han hade till sitt förfogande. Uppsyningsmannen fick icke utan borgmästarens tillåtelse lämna staden. Då starkt blåsväder var rådande, skulle de under honom stående karlarna ligga i brandhuset, hvarjämte han själf skulle hålla sig vaken och färdig att i händelse af behof genast rycka ut, detta vid böter af 20 daler till sprutkassan.

Då eldsvåda uppstod, hade uppsyningsmannen att genast begifva sig till spruthuset, där han med sprutkarlarnes tillhjälp åt vederbörande släckningsmanskap hade att utlämna brandredskapen. Såväl han som manskapet hade att noga se efter hvad hvar och en fick. Uppsyningsmannen hade därefter att begifva sig till olycksplatsen för att där gå brandmästaren tillhanda ifall så skulle finnas nödigt. Då olyckan var öfver och sprutredskapen åter skulle inlevereras hade han att noga efterse så att alla redskaper återlämnades. Anteckning skulle föras öfver hvad som var bristfälligt, så att detta snarast möjligt måtte bli lagat. För öfrigt var uppsyningsmannen skyldig att utföra de arbeten, som magistraten och politieborgmästaren ifråga om stadens brandväsen kunde honom pålägga.

För kyrkornas del i händelse af eldsvåda hade man på ett särskildt sätt sörjt. Dels funnos i hvardera af dessa åtskilliga brandredskap, som vid förefallande behof med lätthet kunde tillgripas, dels voro brunnar i närheten grädda, där god vattentillgång fanns. Vidare hade man på hvalfven och tornen kar placerade, som voro fyllda med vatten. Uppsikten och värden om kyrkornas brandattiralj var dock icke lagd i händerna på den ofvan anförde uppsyningsmannen, utan åt en särskild för kyrkorna förordnad sådan.

I likhet med hvad vi ofvan anført fanns i hvarje af de fem kvarteren ett sprutlag. För hvart och ett af dessa stod en af magistraten utsedd brandmästare. Ingen kunde undandraga sig denna befattning, under de första tre åren. För tredska ådömdes denne böta 20 daler, hvarjämte han jämväl skulle omväljas. Utan giltiga skäl skulle han ej heller därifrån kunna stötas.

Han hade att hålla noga reda på sitt folk, så att han, visste hvars och ens hemvist. Så snart eld utbrutit, hade han att så fort ske kunde begifva sig i väg till spruthuset, där han dels skulle efterse att hans lag var närvarande, dels ock ombesörja, att dessa i största hast fingo ut vederbörlig brandattiralj. Blef elden mer och mer omfattande, så att han förnam att folket var otillräckligt, skulle han söka förstärkning från garnisonen. Efter eldens släckning skulle han utdela det manskap som behöfdes för dess bevakande samt de redskap, som detta behöfde till förfogande. De öfriga skulle genom hans försorg återföras till spruthuset. — Vice brandmästaren hade, i händelse af den förres förfall, att taga befälet i händelse af eldsvåda. I motsatt fall hade han att gå den förre till handa på bästa möjliga sätt samt sörja för att inga redskaper fattades. Efter det elden släckts, hade han att uppropa brandmanskapet, samt anteckna alla felande.

Strålmästarna, som voro tre till antalet, hade att i händelse af brand uttaga sprutan samt att vid besprutning med denna hålla röret.

De voro klädda i en särskild dräkt och heter det om dem, att »de skulle oförskräckt våga sig i elden.» De skulle därvid bytas till. De tre sprutlagarna hade att hjälpa till med sprutningen samt att i händelse någon af sprutorna icke på ett tillfredsställande sätt ville fungera, genast gå i författning om dess lagning. De hade därför att ha sin reparationssäck med sig vid hvarje brand. Rotmästarna skulle uppställa manskapet till respektive sprutlag, samt så fort ske kunde marschera iväg med detta till brandplatsen att där biträda med släckningen. Öfrigt folk tillhörande sprutlaget hade dels att biträda med sprutningen, dels ock att anskaffa vatten.

Hvarje kyrka skulle hafva sina särskilda tornväktare, hvilka hade att hålla en ordentlig vakt från tornet, om vintern från den 1 oktober till den 1 april från klockan 8 och om sommaren från den 1 april till 1 okt. från klockan 10 om aftonen till den tid på morgonen då ringning om portarnes öppnande skedde. Om någon tornväktare försummade att i rätt tid sig infinna skulle denne första gång böta 5 daler, andra gång dubbelt och tredje gång mista sin tjänst. Hvar fjärdedels timma skulle han genom alla fyra luckorna medelst en blecklur utropa hvad klockan var slagen. Försummelse härutinnan straffades på samma sätt som ofvan anfördes. Den som rökade tobak i tornet eller där hade bar eld skulle för en dylik förseelse afstraffas med 18 par spö. Så snart eld utbröt skulle tornväktaren genast klämta med klockorna samt genom luren utropa hvar olycksstället var beläget. Under hela den tid elden rasade hade tornväktaren att klämta med klockan, därvid hastigare om elden tilltog och långsammare om den var i aftagande.

Natttid skulle äfven brandvakterna vara i rörelse, från klockan 10 om aftonen tills reveljen gick på morgonen. De skulle marschera två och två. Den ene skulle hafva en skramla i bältet och en brandsax i

handen, den andre en yxa och ett läderämbar, samt en lykta med tändt ljus, då det var mörkt. Brandvakten skulle vidare hålla sig tyst och stilla på gatorna, utan oljud, hårdt tal, skrik och skvaller. Så ofta klockan slog hade han att långsamt utropa de bekanta brandvaksropen:

Från eld och brand,
Från fiendens hand
Bevare Gud
Vår stad och land.

därvid tilläggande hvad klockan var slagen.

Brandvakten hade att väcka de sofvande i det hus, där eld yppade sig, äfvensom närboende grannar, så att dessa i tid kunde bereda sig på hvad som förestod. Han fick icke gå in på krog, källare eller kaffehus, under det han var i tjänstgöring. Säg han olagliga sådana voro öppna, hade han att detta angifva för vederbörande brandvaktsofficer. Han hade vidare att afvärja slagsmål och öfverfall på gatorna samt stöld i hus och gårdar, som han passerade. Den som öfverföll en brandvakt skulle straffas efter krigsartiklarna, men om en brandvakt orättvist öfverföll någon med skällsord och oanständigt tal, skulle denne därför böta tredubbelt emot hvad lagen i vanligt fall föreskref.

Då eldsvåda uppstod hade vederbörande innevärdare i huset att så skyndsamt som möjligt ge grannarna detta tillkänna, så att bud kunde sändas till brandvakten samt till garnisonens högkvarter. Stadens trumslagare skulle genast i närgränsande gator röra brandtrumman och på så sätt slå alarm. Portar och dörrar i huset skulle vara öppna vid böter af 10 daler.

Då eld utbröt hade också alla de, som på ett eller annat sätt kunde biträda med släckningen, att begifva sig dit, därvid iakttagande, att ingen onödig trängsel uppstod. Dock borde man tillse, ifall elden rasade i närheten, att man höll vakt för sina egna boningar, så att ingen fara därvid kunde uppstå. Alla de, som hade brunnar vid sina gårdar, skulle ombesörja, att pumpning vid dessa kunde företagas och vatten ej fattades vid brandplatsen. Alla onödiga pojkar och kvinnor, som intet arbete kunde uträtta, skulle emellertid hålla sig borta från brandplatsen. Vid tillsägelse skulle lydadt ske. Rotmästaren hade att tillse, att vakter utsattes att hindra folkets påträngande.

Alla åkare och andra, som hade hästar, voro ålagda att fortast möjligt anskaffa vatten. Den som frambringade den första vattentunnan skulle därför erhålla en belöning af fem daler och den som kom med den andra 2. Däremot skulle den åkare, som kom för sent, böta 6 daler, och om han alldeles uteblef dubbelt. Kom icke åldermannen tillstädes, hade han att böta 5 daler och om han kom för sent 3. Var elden så svår, att ett hus måste nedrivras för att hindra denna, skulle alla stadens timmermän däri deltaga. Den som uteblef eller vägrade straffades med böter.

Högsta ledningen i händelse af eldsvåda hade lunds-

höfdingen, om han befann sig i staden och var i tillfälle att tjänstgöra. I dennes ställe politieborgmästaren, samt, om han hade förfall, justitieborgmästaren. Stadens borgmästare och rådmän skulle därför, då eld utbröt, begifva sig till olycksplatsen för att där meddela sådana föreskrifter åt brandmästaren, som kunde anses nödiga och af behovet påkallade. Man hade också att hålla ett vakande öga på stadens allmänna hus samt noga tillse att folk där voro satta, som kunde vaka öfver att dessa blefvo fredade. Magistratens ledamöter skulle ha rosor af hvita och röda band på sina hattar, så att de af vederbörande sprutmanskap och allmänhet kunde bli igenkända och åtlydda.

Då budskap ingick till stadens vakt, att eld utbrutit, hade dennas befälhafvare att genast utsända så många trumslagare, som voro tillgängliga samt att skjuta lösa skott med de utanför vakten stående kanonerna. Tvänne tolfpundiga kanoner voro för ändamålet alltid laddade och skulle ett skott i sänder med dessa lossas. Garnisonen skulle också känna detta tecken, så att man genast skyndade ut till uppställningsplatsen att i händelse af behof användas. Under tiden eldsvåda pågick hade befälhafvaren att i staden utsända patruller för att vara i tillfälle att ingripa för ordningens upprätthållande eller i händelse oväsen på ett eller annat sätt skulle uppstå.

Då eldsvåda rasade skulle alla fästningsportar och bommar genast reglas och ingen utsläppas, »på det att löst och gement folk, som vid eldsvådor söka att stjåla, icke må få tillfälle att undslippa, begifva sig ut eller undansticka sig.»

Efter det att branden blifvit stillad hade vederbörande ordningsmän att taga reda på hvilka som härutinnan biträdt, samt anteckna de felande och utsätta nödig vakt i fortsättningen. Vidare hade man att afleverera brandredskapen. Dessutom skulle rannsakas om huru elden uppkommit, och hvilken härtill på ett eller annat sätt kunde vara vållande. Förelåg öppen vårdslöshet skulle den skyldige för vederbörande anmälas och afstraffas efter lag.

Särskildt strängt straff var stadgadt för dem, som från en brandskadad bortförde saker, som blifvit utbrinna ur brinnande hus och lägenhet. Brandmästaren hade därför att ordna om så att pålitliga och kända personer blefvo utsatta att häröfver vaka. Alla de böter, som i det ena eller andra afseendet stadgades, skulle med en skyndsam och snabb exekution uttagas, och skulle dessa odelat tillfalla brandkassan.

Eldning med lätt bränsle i lokomobiler.

På grund af rådande förhållanden är det nästan omöjligt att framskaffa kol till eldning af lokomobiler och, äfven där det är möjligt, betinga kolen sådana priser, att det blifver för dyrt att använda detta bränsle. Om veden gäller ungefär detsamma. Landtbruket som företrädesvis använder lokomobiler, har därför blifvit tvunget att söka sin tillflykt till lättare bränslesorter.

Men detta medför åtskilliga nackdelar. Dels är det svårt att med detta bränsle hålla trycket uppe på tillfredsställande höjd, dels är eldningen med detta lätta bränsle ur brandfaresynpunkt högst riskabel.

Man har därför försökt att vidtaga sådana anordningar på lokomobilerna, att dessa nackdelar kunde, om icke helt aflägsnas, så dock så afsevärdt reduceras, att nackdelarne neutraliserades.

En af de första svårigheterna vid eldning med lätt bränsle är den, att nytt bränsle måste läggas in så ofta, t. ex. om man eldar med agnar 5 gånger under loppet af 2 minuter. Detta ideliga öppnande af eldstadsdörren åstadkommer ju ett icke önskvärdt drag i eldstaden med ty åtföljande afkylning af densamma.

För att råda bot på denna olägenhet har man konstruerat en särskild eldningsanordning, en apparat, som anbringas i eldstadsöppningen, sedan luckan blifvit borttagen. Den har formen af en cylinder och är utförd i järnplåt. I stället för eldstadsdörr finnes ett spjell, som lyftes och sänkes med ett snöre, som löper öfver en trissa, fastgjord på lämplig höjd öfver eldstadsdörren.

I cylindern går en stämpel med en järnstång, förmedelst hvilken stämpeln kan skjutas upp och ned i cylindern. På cylinderns öfversta del är anbragt ett lock med gångjärn.

Eldningen sker nu genom att öppna locket och fylla cylindern. Spjället hålles stängdt och täcker då eldstadsöppningen, stämpeln är tillbakadragen.

Sedan cylindern blifvit fylld, stänges locket, spjället öppnas och stämpeln nedskjuter bränslet i eldstaden, hvarefter spjället ånyo stänges.

Denna anordning lämpar sig för eldning med allt slags lätt bränsle.

Använder man endast agnar o. d. bränsle, kan anordningen göras enklare. Man kan då nöja sig med en cylinder af järnplåt, anbragt i eldstadsöppningen i stället för luckan. Cylindern, som är öppen baktill, fylles med bränsle, som matas ned i eldstaden, hvarvid man dock bör iakttaga, att man för hvarje gång låter så mycket bränsle blifva kvar i cylindern, att den kalla ytterluften icke kan rusa in i eldstaden. Anordningen lämpar sig sålunda endast för sådant bränsle, som kan fylla och sluta tätt till i cylindern.

Den vanliga rosten, som användes för eldning med kol, kan ej användas vid eldning med lätt bränsle. Man har därför konstruerat en särskild rost, som insät-

tes i stället för den vanliga. Då det lätta bränslet tager större plats än t. ex. stenkol, måste rosten läggas lägre och djupare. Den utgöres af tre gjutna skifvor med aflånga öppningar. Skifvorna anbringas så, att två af dem bilda snedt ställda sidor och den tredje, som ligger vågrätt, förbinder de båda andra. Under denna midtelrost anbringas en stång med två tvärstänger. Då denna stång röres åt sidorna, gå tvärstängerna upp i bottenskifvans hål och rensa dessa. Järnstången skjuter naturligtvis ut framför eldstaden och bör här föras med handtag e. l.

Då man sålunda sänkt rosten, kan man ej använda den vanliga asklådan. En ny sådan, gående helt ned till marken, anbringas under eldstaden.

Då det lätta bränslet genom draget har benägenhet att i långt högre grad än stenkol fara ut genom skorstenen och detta i ännu glödande tillstånd och därvid lätt kommer att välla eldsvådor, har det gifvetvis varit angeläget att anskaffa och anbringa så goda och effektiva gnistsläckare som möjligt.

Den vanliga gnistsläckaren af metalltråd, som anbringas vid skorstenen, har visat sig icke fullt betryggande så framt den icke varit mycket finmaskig. Visserligen finnas utmärkt tyska gnistsläckare, men dessa torde nu för tiden knappast kunna framskaffas.

Däremot torde Munktells gnistsläckare, som kan anbringas i hvilken lokomobilskorsten som helst, vara fullt tillförlitlig. Den består af en krans, som invändigt är försedd med spiralvridna vingar, hvilka vetta inåt mot centrum.

Priset för de beskrifna anordningarne torde kunna anslås till c:a 400 kronor per lokomobil, däri dock icke gnistsläckaren inräknad.

Den 10 september i år anställdes för en krets intresserade ett eldningsprof med en lokomobil, på hvilken vidtagits ofvan beskrifna anordningar. Som bränsle användes ärtskidor. Öfver skorstenens öfre mynning anbragtes en skärm af vanlig förbinderigas. Denna antändes icke under profvet.

Beträffande anordningar med hänsyn till lokomobilens uppställning, bränslets anbringande m. fl. anordningar hänvisa vi till hvad i tidigare nummer af denna tidskrift därom blifvit anfördt. (Se T. f. B. 1917 N:o 9 sid. 126.)

Tillsyn öfver elektriska installationer på landet.

I slutet af oktober månad i år fördes i Köpenhamn förhandlingar om gemensamt uppträdande från de ömsesidiga brandförsäkringsbolagens sida i fråga om undersökning och besiktning samt regelbundet återkommande kontroll af elektriska installationer på landsbygden.

I dessa öfverläggningar, som hafva förts mellan re-

presentanter för föreningen af ömsesidiga danska brandförsäkringsbolag, deltago från svensk sida Kamrerer G. Bylund och ingenjör Ljungholm från Stockholm.

Äfven en del andra ämnen blefvo vid sammanträdena diskuterade.

Enligt hvad förljudes, skola utsikter finnas för ett samarbete mellan skandinaviska ömsesidiga brandförsäkringsbolag.

Protokoll, hållet vid Tredje Svenska Brandchefsmötet i Upsala den 23 och 24 Augusti 1880.

Den 23 Augusti.

Närvarande jämte inbjudaren till mötet ett 70-tal personer.

§ 1.

Mötet öppnades af direktör Nyström, som fått det förra mötets uppdrag att bestämma tid och ort för detta möte, med ett kort anförande om dessa mötens betydelse och hälsade delägarne välkomne, samt föreslog till ordförande universitetets rektor, professor C. Y. Sahlin.

§ 2.

Mötet valde till ordförande universitetets rektor, herr professoren m. m. C. Y. Sahlin, till vice ordförande direktören i Städernas Allmänna Brandstodsbolag herr H. Vougt samt till sekreterare stadsingenjören L. F. Wählberg, filosofie doktor Blomberg och kandidaten E. Nisbeth.

§ 3.

De till diskussion under mötet uppställda frågor, hvilka till mötesdeltagarne utdelats, föredrogs nu i följande ordning:

Det första öfverläggningsämnet: »Är det af omständigheterna påkalladt, att 2:dra momentet af § 35 i Kongl Maj:ts nådiga Byggnadsstadga af den 8 Maj 1874 blefve uteslutet?»

Lydelsen af bemälde § är:

1) »Byggnad får ej täckas med halm, spån, bräder eller annat eldfarligt ämne; utan skall till täckningen begagnas tegel, skiffer, plåtar eller annat ämne, som prövas i afseende å eldfara betryggande.»

2) »Skulle för någon stad synnerliga skäl förekomma att i något afseende mildra den i mom. 1 gifna bestämmelse, må sådant kunna i byggnadsordningen ske; men stadgandet härom skall underställas Kongl. Maj:ts pröfning.»

Under diskussionen upplystes, att flere kommuner begärt och erhållit tillstånd att begagna spån till täckningsämne; att bemälda täckningsämne vore mycket användt i de norrländska städerna, särdeles i dem, som ligga norr om Örnköldsvik; att äfvenledes spån be-

Ludwigsbergs Revolverpump

besitter de för en eldsläckningspump
särskildt fördelaktiga egenskaperna att
vara själsugande och att arbeta full-
komligt jämnt, utan skakningar i slang-
ledningarne. Sugförmåga 7—9 meter.
Inga ventiler med tillhörande pack-
ningar, fjedrar o. d.

Öfverlägsen, driftsäker konstruktion.

**LUDWIGSBERGS
VERKSTADS A.-B. STOCKHOLM**

BOWSER

ESTABLISHED 1885

Undvik förluster, eld- och explosionsfara genom att lagra Eder bensin i anläggningar enligt system BOWSER.

Inga förhöjda brandpremier, när Bowser-anläggningar användas.

Öfver en million lagrings-anläggningar system BOWSER i bruk öfver hela världen, däraf ett hundratusental enbart för bensin.

Ett flertal anläggningar sålda till svenska brandstationer och enskilda firmor.

Fabrikanter:

S. F. BOWSER & Co. FORT WAYNE. U. S. A.

Offerter och upplysningar lämnas af

A.-B. GUMÆLIUS & KOMP.

STOCKHOLM

Värdering af brandskador å byggnader

utföres af *Ingenjör A. Rignér,*
expert å dylika skadors bedömande

De flesta under senare år förekommande brandskador i Stockholm med omnejd ha för såväl försäkringsgifvares som försäkringstagares räkning värderats.

Väl förtrogen med brand- & försäkringsväsende. Referenser från byggnads- & brandtekniker samt försäkringsmän, jämte förteckning å värderingar sändes på begäran.

Kontor: Stockholm, Tjärhofsgatan 54.

Tel. Riks. 21633. Stockholmst. 3411.

Telegramadress "ALFRING".

gagnades som underlag för skiffer och tegeltak; samt att inpregnering med vitriollösning ej för någon längre tid skyddade mot antändning. Alla talare, som i frågan yttrade sig, vitsordade så beskaffade taks eldfarlighet, särdeles genom deras egenskap att gifva näring åt flygelden, hvarå exemnel anfördes.

Mötet beslöt enhälligt att såsom sin åsikt i frågan uttala, dels att förberörda mom. bör ur kongl. Byggnadsstadgan uteslutas, dels att spån ej må vara tillåtet att begagna såsom underlag för annat taktäckningsämne.

§ 4.

Andra öfverläggningsämnet: »Är det af omständigheterna påkalladt, att i nyssnämnda stadgande införes bestämmelse därom, att befintligt tak af förbjudet ämne bör utbytas mot tak af tillåtet ämne; och inom hvilken tid borde sådan förändring vara genomförd?» Hufvudsakliga diskussionen i denna fråga rörde tiden, inom hvilken ett sådant utbyte bör vara verkställt, i hvilke hänseende flere yrkanden gjordes. Mötet formulerade sin åsikt i frågan sålunda: att befintligt tak af förbjudet ämne bör utbytas mot tak af tillåtet ämne och att underdånig framställning bör göras, det Kongl. Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande tiden, inom hvilken ett sådant utbyte bör ske.

§ 5.

Tredje öfverläggningsämnet: »Är det af omständigheterna påkalladt, att ur § 34 af förenämnde stadga uteslutas orden: eller annat tillfredsställande skyddsmedel mot eldfara, som i byggnadsordningen bestämmes?»

Alla de talare, som yttrade sig i frågan, önskade de anförda ordens uteslutning, dels på den grund, att det vore en verklig fördel att få dylika obestämda lagstadganden, som det förevarande, utbytta mot mera bestämda föreskrifter, dels emedan erfarenheten ådagalagt att man däraf tagit anledning att i stället stadga åtgärder, som alldeles icke motsvarade ändamålet. Mötet beslöt såsom sin mening uttala att de anförda orden böra uteslutas.

§ 6.

Fjärde öfverläggningsämnet: »Hvilka åtgärder kunna från mötets sida vidtagas för åvägabringande af de förändringar i allmänna byggnadsstadgan, som mötet anser erforderligt?»

På förslag af vice ordföranden beslöt mötet att meddela de resolutioner, som fattas, åt brandstodsbolagens styrelser, med anhållan att de måtte vidtaga lämpliga åtgärder, att ifrågavarande resolutioner varda föremål för Kongl. Maj:ts pröfning.

§ 7.

Femte öfverläggningsämnet: »Hvilken betydelse kan tillerkännas brandtelegrafer med hänsyn till eldsläckningsväsendet inom våra landsortsstäder?»

Inrättandet af brandtelegrafer förordades på det

lifligaste af alla talare, af hvilka flere på grund af vunnit erfarenhet yttrade sig utförligt om de stora fördelar dessa anläggningar medförde. Kostnaden framhölls af några talare som enda betänkligheten, med anledning hvaraf upplysningar meddelades, som satte utom tvifvel att äfven mindre städer böra hafva råd att tillägna sig dessa nyttiga anläggningar. Mötet beslöt uttala såsom sin åsikt, att brandtelegraferna äro utmärkta signaleringsmedel, af stor betydelse för eldsläckningsväsendet i våra städer.

§ 8.

Sjette öfverläggningsämnet: »Har inom de kommuner, som anlagt allmänna vattenledningar, den erfarenheten vunnits, att sådana anläggningar kunna obetingadt förordas såsom väl värda den stora kostnad, som med dem är förbunden?» Flere talare vitsordade att belåtenheten är allmän inom de kommuner, som anlagt vattenledningar. Mötet uttalade att, så vidt det kunnat utrönas genom de yttranden, som rörande denna fråga förekommit, vattenledningar äro att anse som i högsta grad nyttiga anläggningar och såsom utmärkta medel att bekämpa eldsvador.

§ 9.

Sjunde öfverläggningsämnet: »Hafva särskilda vattenuppsamlare, för beredande af förbättrad vattentillgång inom kommuner med stor vattendistans, visat sig ändamålsenliga? Hur hafva de förhållit sig i sanitärt afseende?»

Såsom svar på denna fråga uttalade mötet, sedan ett par talare meddelat faktiska upplysningar om dylika reservoarer, att, enligt den erfarenhet man hittills inhämtat, dylika vattenbehållare icke i sanitärt hänseende äro skadliga.

§ 10.

Åttonde öfverläggningsämnet: »Erfarenhet med ångsprutor och den med sådana sprutors vård och skötsel förenade kostnad inom kommuner med icke kasererad brandkår.»

Denna fråga uppkallade många talare, hvilka alla förordade ångsprutor, en del med det uttryckliga förbehåll, att de förvarades i varmt rum, hvilken omständighet åter af andra talare ej ansågs så väsentlig, enär det visat sig att medelst särskilda anordningar nedfrysning kunnat förekommas.

Mötet uttalade med anledning af denna fråga och med upplysning därom, att den erfarenhet, som alla medlemmar, hvilka kommit från städer med ångsprutor, vunnit, varit särdeles förmånlig, att ångsprutor med skäl kunna rekommenderas, men att likväl afseende måste fästas därvid, att dem beredas nödig vård och lämplig skötsel.

§ 11.

Nionde öfverläggningsämnet: »Om under de senare åren äro vidtagne några afsevärda förbättringar med

hänsyn till ångsprutors konstruktion eller utrustning i afseende på deras pålitliga serverande.»

Herr ingenjör Hellstrand meddelade, att vid Ljusne mekaniska verkstad tillverkades numera fullt ändamålsenliga gnistersläckare och försågos därifrån utgående sprutor med ångledning för att sätta dem stånd att arbeta under sträng köld, som exempel hvarå anfördes, att vid en eldsvåda i Söderhamn hade en dylik spruta arbetat oafbrutet i 5 à 6 timmar under 26 graders köld utan ringaste anmärkning. Vid försäljning af ångsprutor från Ljusne levereras sprutan af en af verkstadens ingenjörer, som kostnadsfritt för reqvirenten så länge uppehåller sig på platsen, att ångsprutans service af honom hinner fullständigt instrueras om dess skötsel och vård. Mötet beslöt att herr Hellstrands anförande skulle utgöra svar på frågan.

§ 12.

Tionde öfverläggningsämnet: »Nyttan af s. k. assurancesprutor eller andra pytssprutor af tjänlig beskaffenhet såsom enskild släckningsredskap inom gårdarne? Jämförda med extinktorer.» De i denna fråga uppträdande talarne vitsordade assurances- eller pytsprutans stora nytta och användbarhet. Mötet uttalade såsom sin mening, att pytssprutor af tjänlig beskaffenhet äro förträffliga eldsläckningsredskap inom gårdar, samt att de nu brukliga handtrycksprutor, som reglementsenligt böra finnas i hvarje gård, borde mot dylika utbytas, äfven som att ett lämpligt antal pytsprutor borde tilldelas städernas brandkårer. Vid jämförelse mellan pytssprutor och extinktorer uttalade mötet den åsikten, att ehuru extinktorerna kunna anses såsom goda eldsläckningsredskap och i vissa förhållanden af stor användbarhet, böra dock pytssprutorna föredragas, ej minst därför, att de äro billigare.

§ 13.

Elfte öfverläggningsämnet: »Hvilka fordringar kunna numera uppställas i afseende på väfslangars täthet vid vanligt tryck från sprutor eller uppfostringsverk för manskraft (40 à 50 skålp. per qvadrattum)?» Kapten Hollsten meddelade, att om en väfslang om 2¼ verktums diameter läcker 2 kannor i minuten på 100 fots längd, så kan han ändock utan våda godkännas.

Mötet beslöt att herr Hollstens yttrande skulle utgöra svar på frågan.

§ 14.

Tolfte öfverläggningsämnet: »Måne det förhållande, att det kraftfulla uppträdande af brandkårerna, hvarom släckningsresultaten ofta bära vittnesbörd, ej sällan synes hafva vidtagit först sedan elden fått en betänkelig utbredning, finner sin förklaring endast ur den omständigheten, att elden hunnit gripa omkring sig, innan släckningsåtgärderna kommit i gång.» Rörande denna fråga yttrade sig herrar Nyström, Sasse, Dahl och Hay. Den förstnämnde antog att strålförarne ej vore nog öfvade, så att de förstode att med

tillbörlig kraft och tillräckligt nära angripa elden i dess rot. Major Sasse anmärkte, att eldsläckningsväsendet i våra städer först då blir ordnad, som det bör vara, då i hvarje stad underhålles en brandkår, om ock bestående af några få man, ständigt färdig att genast rycka ut, då eld utbrutit. En sådan mindre kår kunde lämpas efter kommunens storlek, så att t. ex. en man beräknades för hvarje tusental af stadens innevånare. Ryttmästaren Dahl ansåg att det vore brandchefernas fel om ej strålförarne voro nog öfvade. Disponenten Hay ansåg orätt att strålförarne framhölles. Funnes något fel, låge det hos brandcheferna, som ej hade sina kårer nog öfvade.

Mötet beslöt att diskussionen skulle utgöra svar på frågan.

§ 15.

Trettonde öfverläggningsämnet: »Hvad kan göras till beredande af bättre omvårdnad af elden inom hus?»

Under diskussionen anfördes huruledes eldsvådor orsakats genom vårdslös behandling af aska, gasolja, fotogén, rökning m. m. och huruledes ovarsamhet i dessa ämnens behandling ofta förekommer trots gifna föreskrifter och straffbestämmelser. Mötet ansåg att med anledning af den brist på kontroll som förefinnes i gifna föreskrifters iakttagande, böra tryckta tillkännagifvanden utdelas i husen, innehållande varningar och erinringar mot ovarsam behandling af eld, jämte utdrag ur brandstadga, brandordning och strafflag.

§ 16.

Fjortonde öfverläggningsämnet: »Hvad kan göras för motarbetande af mordbrand?» Såsom en orsak till mordbrand ansågs de höga försäkringsbelopp, synnerligast på lösegendom, hvilka af de enskilda bolagen meddelas utan någon kontroll. En möjligast största fullkomning af eldsläckningsanstalterna borde utgöra ett mål för kommunernas sträfvan. Mötet ansåg att mordbrandsanläggningar säkrast förebyggas genom förbättrade släckningsanstalter och sträng kontroll vid brandförsäkring, synnerligast å lösegendom.

§ 17.

Femttonde öfverläggningsämnet: »Bör brandchef i landsortsstad åtnjuta aflöning?» En del talare ansågo, att det borde lämnas åt kommunerna att ensamma ordna denna sak, under det andra voro, till en del af principiella skäl, af den mening, att ej aflöning bör förekomma. Mötet beslöt att lämna frågan obesvarad.

(Forts.)

LUX'

Eldsläckningssystem

med

FLYTANDE KOLSYRA

för

ELDFARLIGA VARUUPPLAG - GARAGER
- - - BIOGRAFER - FARTYG etc. etc. - - -

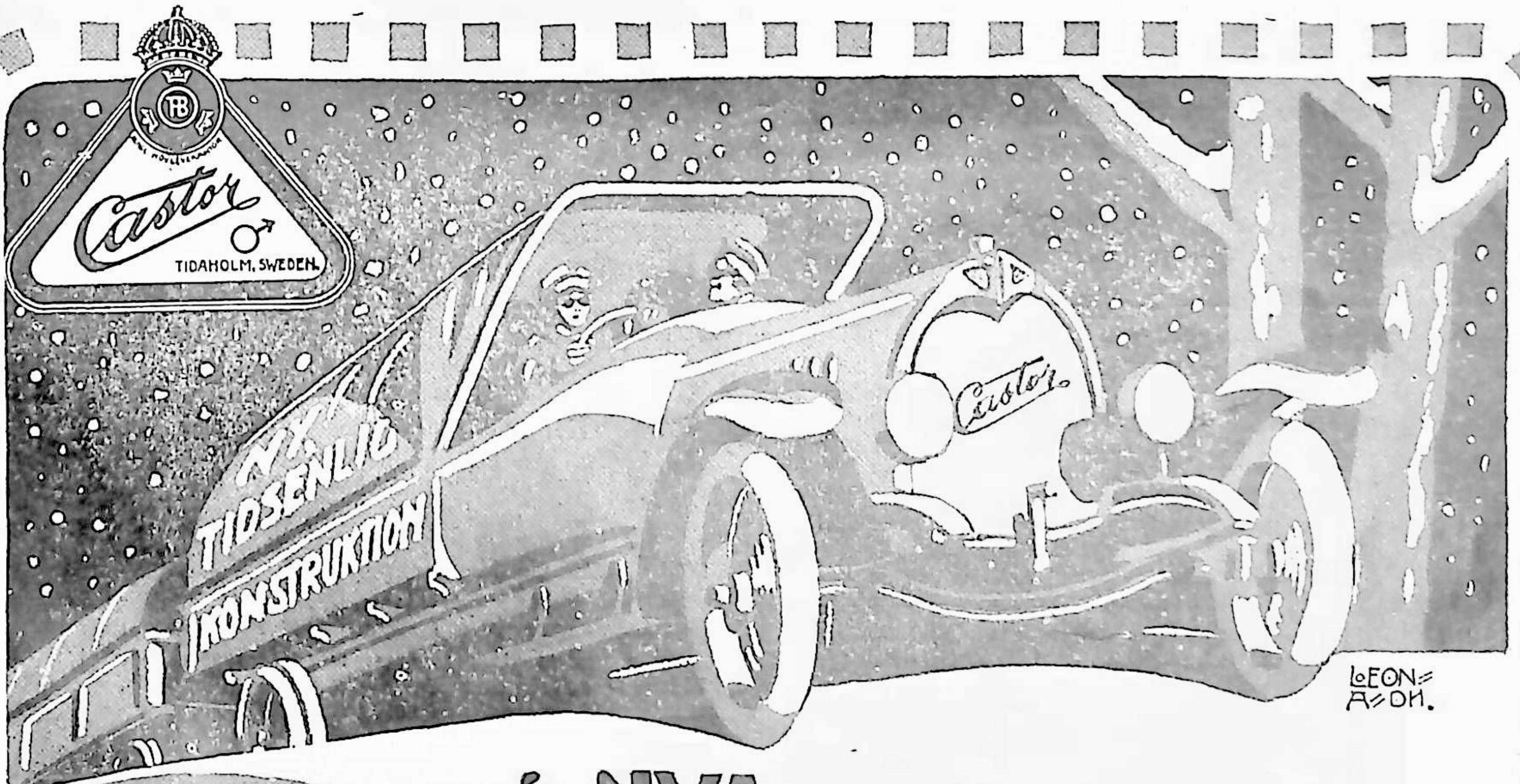
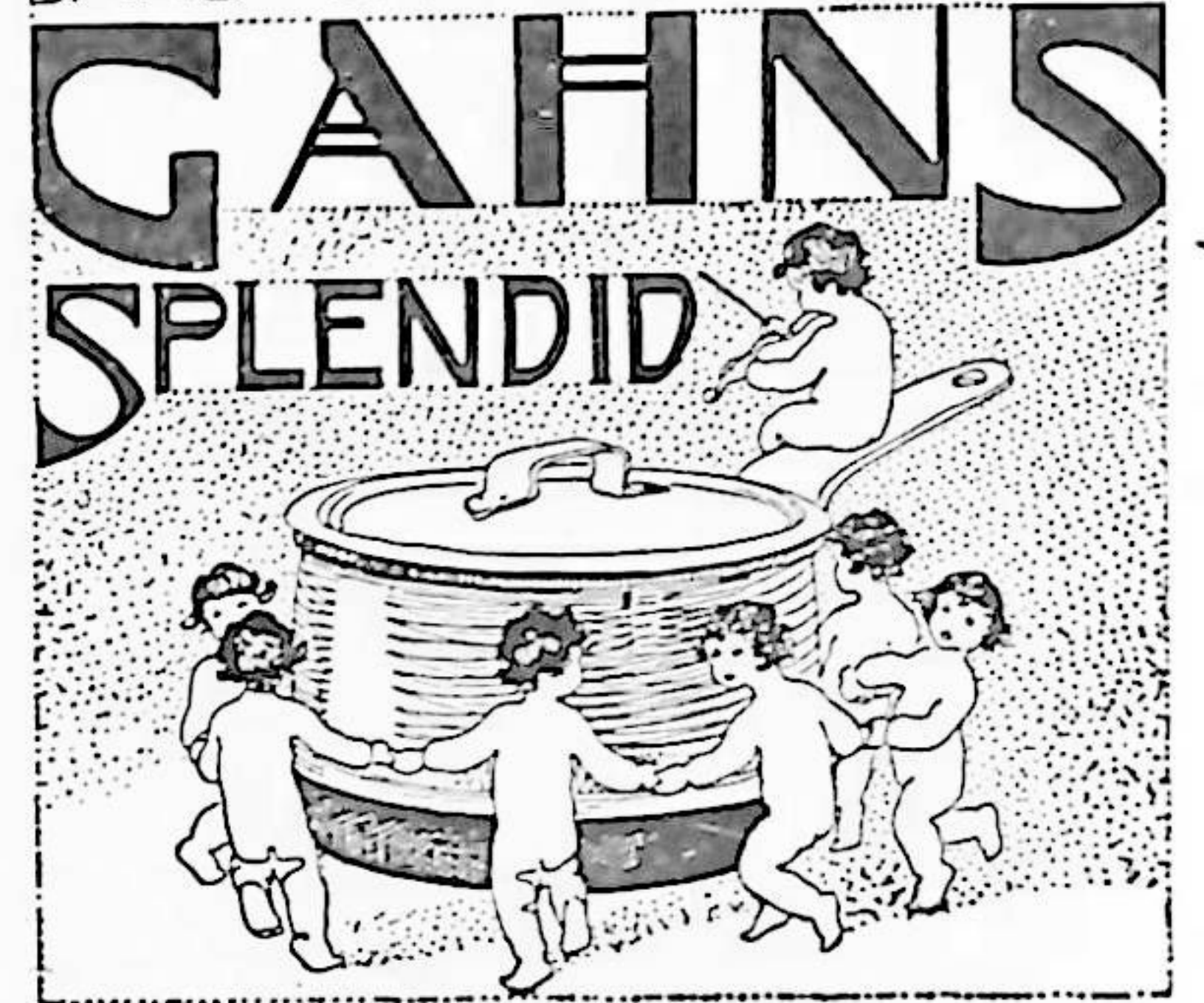
AKTIEBOLAGET LUX
STOCKHOLM 8.

FAXIN

öfverträffadt
Putsmedel
för alla metaller.

POLERINGEN GÅR SOM EN
DANS OM MAN ANVÄNDER

LEON
A/01.

TIDAHOLM'S NYA LAST- OCH

BRANDKÅRS- AUTOMOBILER.

Generalagenter

CRONSTEDT, KASTENGREN & CO, Birgerjarlsgatan 6,

(Ed. DAMLER-MERCEDES AUTOMOBILAGENTUR)

Begär offert!

Stockholm.

Uniformer för brandmän och s. k. larmrockar.

Prima varor och billiga priser.

Leverantör till Göteborgs Brandkår.

Akt. Bol. Otto Berlin,
GÖTEBORG.

Annonsera i

”Tidskrift för

BRANDVÄSENDET”

Brandkårslitteratur

från Svenska Brandchefsföreningens Förlag.

Årsprotokollet 1910 — innehåller bl. a. Är brandstadgan för rikets städer i behof af omarbetning och i hvilka hänseenden? Om brandsyner. Belysningsmateriel för brandkärer. Om brandtelegrafer. Slangars behandling. Teatrar ur brandteknisk synpunkt. — Slutsåldt.

D:o 1911 — Bensin och dess förvaring. Tryckförluster och dessas beräkning i slangar. Brandprof af olika slags yttertak. — Slutsåldt.

D:o 1912 — Brandkärernas uniforms- och titelfrågor. Brandskydd i fabriker och eldfarliga inrättningar.

D:o 1913 — Lifräddningsanordningar för sjukhus, hospital och fängelser. Studier af Norrländska sågverks- och trävaruindustrier. Om ljusgårdar, gårdsutrymme och portgångar. Brandsäkra dörrar.

D:o 1914 — Automobilfordon för brandväsendet. Eldsläckningsväsendet å Baltiska utställningen. Föreskrifter för ambulering biografteater. Lux's automatiska kolsyresläckningsanordningar. Brandtekniska studier i Köpenhamn. Lidingö köpings brandkår.

D:o 1915 — Ludwigsbergs Penta Revolverspruta. Anifalsk alarmering. Själfantändningsexperiment. Ansvarsförsäkring för brandkärer.

Årsprotokollet 1916 — Om Bergenbranden. Svensk brandteknisk terminologi. Skyddsanordningar i hotell. Släckningshjälp till grannsamhällen.

D:o 1917 — Skogseldsläckning. Lifräddningslinor för väningar, hotell o. dyl. Fabriksbrandkår vid Jönköpings gamla tändsticksfabrik.

Pris pr årsprotokoll 1 kr. för föreningsmedlem, 2 kr. för öfriga.

BROSCHYRER: Om bensin och dess förvaring af Civilingenjör Karl Thorngren Slutsåldt. pris 1:—

Om vattenledningstryck och eldsläckning af Professor J. Gustaf Richert. » 1:50

Lifräddnings- och skyddsanordningar i sjukhus, sinnessjukanstalter och fängelser af Brandchefen R. Stridbeck. Slutsåldt » 1:—

Räddning af djur ur brinnande eller af elden hotade byggnader af: ———— f. pris pr st. 15 öre; vid rekvisition af minst 100 ex. 12 öre och 200 ex. 10 öre pr st.

Om själfantändning af Brandchefen W. Bergqvist » 1:—

Riktlinjer för brandsyner- och besiktningsförrättningar. Grundade på prejudikat (nödvändig för hvarje brandsynenämnd) » 3:50

Skogseldssläckning af Kapten R. Stridbeck » 0:50

Under utgivande och torde utkomma före 1917 års slut:
Normalbrandordning. Normalreglemente. Normalinstruktion.

Rekvisitioner göras hos Svenska Brandchefsföreningens Förlag, Kalmar.

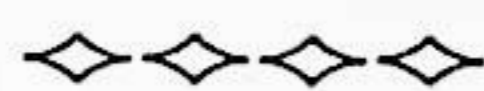
Studier gifva intresse för yrket och fackkunskap!

Brandfara genom tobaksrökning.

I »Mitteilungen für die öffentlichen Feuerversicherungsanstalten» framhålles, att den tämligen stora ökning i antalet eldsvådor under de senaste månaderna, särskildt på landet, icke enbart torde kunna vara beroende på den ovanligt torra sommaren, utan äfven i ett stort antal fall bevisligen varit beroende af krigsfångarnes tobaksrökning samt deras oförsiktighet med tändstickor på ställen, där sådant borde vara förbjudet.

Föreningen för allmänna brandförsäkringsbolag i Tyskland har i skrifvelse till det preussiska krigsministeriet hänledt uppmärksamheten på detta förhållande. Det framhålles i skrifvelsen, hurusom krigsfångarne under arbete och hvila icke blott i handels- och industriell verksamhet, utan äfven och särskildt på landtbrukets område genom sin tobaksrökning på otillåtna ställen utsatte driften på de olika områdena för en ökad brandfara. Ägarna vilja ogärna ingripa, enär de frukta att därigenom framkalla gensträfvighet hos fångarna samt därigenom ett långsammare och sämre arbete.

Föreningen anhåller hos krigsministern, att denne måtte inskräpa bestående rökförbud samt tillhålla vaktmanskapet att utöfva noggrann kontroll i detta afseende.

Brandsyne- & besiktningspraxis.

LVIII.

Vid branden inom egendomen N:o 4 i kv. A. i S. anmärkte synemännen, att olaga eldstäder inrättats i lägenheterna en trappa upp uti hvardera af de två på ömse sidor om inkörsporten till egendomen belägna boningshusen af trä.

Brandsynenämnden förständigade Z. att, därest han önskade bibehålla sagda eldstäder, därtill förskaffa sig vederbörande myndigheters tillstånd.

Z. anhöll hos Byggnadsnämnden om tillstånd att fortfarande få begagna i fråga varande eldstäder.

Byggnadsnämnden utlät sig genom beslut den 23 September 1895, att Byggnadsnämnden, sedan upplyst blifvit,

att boningsrummens höjd vore 7 fot;

att de voro försedda med kalkrappade tak och väggar samt järnkaminer;

att till rummen ledde utvändiga trappor af trä från gården genom passager med kontor;

att i Stockholms Stads Brandförsäkringskontors beskrifning öfver egendomen den 8 Juni 1880 de i fråga varande rummen voro betecknade såsom kallrum; samt

att sålunda i dem obestridligt icke år 1880 funnits eldstäder;

Byggnadsnämnden funne sig icke kunna medgifva bibehållande af de olofligen uppsatta järnkaminerna.

Ö. S. E:t fann i resolution den 30 Oktober 1885 ej skäl till ändring i Byggnadsnämndens öfverklagade beslut. Kaminerna med tillhörande rörledningar skulle vara borttagna senast den 1 December 1885.

K. Maj:t fann ej skäl till ändring i Ö. S. E:ts öfverklagade resolution. Kaminerna m. m. skulle vara borttagna den 1 Maj 1886.

K. Maj:ts Resolution den 12 Februari 1886.

Civ.-Dep:ts Registratur N:o 14.

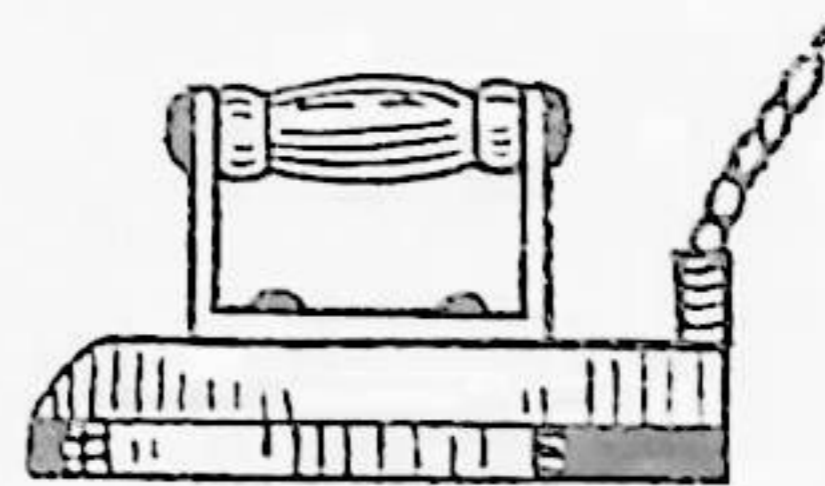
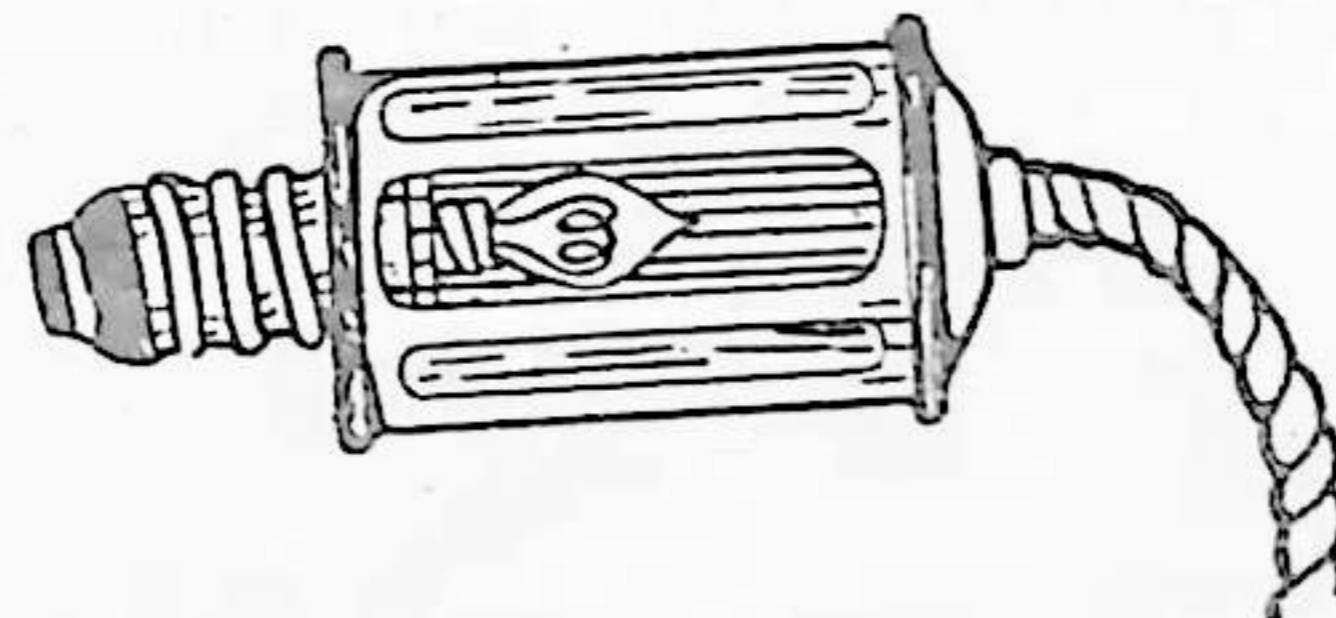
Inga eldsvådor mer genom elektriska strykjärn?

De eldsvådor, som uppstå genom elektriska strykjärn, torde i väl de flesta fall vara beroende därpå, att vederbörande nyttjare af järnet förmodat, att det var strömlöst, då de lämnade det.

I Amerika har man nu bragt i marknaden en liten nätt tingest, genom hvilken man genast kan se, om järnet är strömlöst eller ej.

Den till järnet hörande lösa kontakten, som insättes i väggkontakten, konstrueras antingen såsom skrufkontakt eller stickkontakt och inuti densamma anbringas en liten glödlampa, som tändes, så fort strömmen slutes, och sedan fortfar att brinna, så länge strömmen står på. Man kan sålunda genast se, om järnet är strömförande eller ej.

Nedanstående bild visar kontaktens utseende.

Kontakten kan under nuvarande förhållanden icke framskaffas från den amerikanska marknaden, men våra egna konstruktörer borde väl kunna åstadkomma den.

Eldsvådor. SVERIGE.

Göteborg. I det utanför staden belägna Frölundaborg utbröt den 11 d:s på kvällen eldsvåda i en villa. Husets folk hade under e. m. varit borta, och möttes vid hemkomsten af brandrök från sängkammaren, där det brann i sängkläderna i rummets båda sängar. Som det hela såg rätt hotande ut, begärdes

hjälp från Göteborgs brandkår, från hvilken en motorspruta utsändes. Elden släcktes dock hastigt med pyttsspruta. Skadorna inskränkte sig till de förstörda sängkläderna. Elden orsakades af ett *elektriskt strykjärn*, som man efter begagnandet ställt i en af sängarna utan att koppla af strömmen.

Varberg. Fredagen den 9 d:s utbröt en häftig eldsvåda å hamnområdet. Elden började i ett firman R. C. Jobson tillhörigt magasin, i hvilket förvarades ett större parti brännorf. Magasinet jämte en mindre byggnad, hvori förvarades grankottar, nedbrunno till grunden. Elden spred sig äfven till intilliggande magasin, som man dock lyckades rädda.

Lockarp. Landtbrukaren Johan Perssons gård i Lockarp i närheten af Malmö hemsöktes af eldsvåda den 2 November i år. Elden utbröt i stalläguan. Gården var kringbyggd. Det lyckades brandmanskapet med de från angränsande socknar ankommande sprutorna att begränsa elden till den antända stalllängan, hvilken emellertid totalt nedbrann. Två kor och en del svin blefvo innebrända.

Orsaken till eldens uppkomst är att söka i kortslutning på elektriska kraftledningar.

UTLANDET.

Klampenborg. För någon tid sedan upplades i vagnslaster briketter i ett skjul på järnvägsstationens område. Man fäste järnvägspersonalens uppmärksamhet på, att en sådan lagring måste ske med iakttagande af vissa försiktighetsmått för att förebygga faran för själfantändning. Järnvägen underlät emellertid att vidtaga några åtgärder. Ett par dagar senare stod brikettlagret i full brand. Hellerup brandkår blef alarmerad och lyckades tämligen snart att få elden under kontroll genom omlämpning och spridning af briketterna. Men innan man lyckats att fullständigt släcka elden, hade förrådet tagit afsevärd skada.

Trondhem. Den storbrand, som den 15 Juli i år hemsökte staden (se T. f. B. 1917 N:o 5 sid. 115) anställde en skada, som nu värderas till inemot 10 mill. kronor. Anledningen till eldens uppkomst har icke kunnat konstateras.

Petrograd. Panajevteatern på Amiralitetskajen nedbrann natten mellan den 5 och 6 Oktober i år. Efter krigets utbrott har byggnaden varit använd såsom fältpostkontor. 58 personer omkommo vid eldsvådan.

Från brandkårens verksamhet 1916.

Gefle. Kåren har under året varit alarmerad 28 ggr. Dyrtidstillägg, 60 till 132 kr., beroende på familjernas storlek, har tilldelats gift personal. Kostnaderna för manskapets utspisning hafva uppgått till

kr. 1: 45—1: 50 pr man och dag. Utfodringspriset pr häst och dag har utgjort kr. 1: 80

En automobilmotorspruta med 1500 m/1s »Rag»-pump har beställts hos A.-B. Scania-Vabis för leverans under innevarande år.

FRÅN EGET LAND.

Lund. Sydvästra Skånes sjuktransportsällskap har hos de till distriktet hörande kommunerna gjort framställning om anslag till sällskapets verksamhet. Framställningen har på sina ställen bifallits af kommunalstämmorna. Så beviljade Remmarlöf Kr. 38: 10, Norrhviddinge Kr. 159: 60, Hököpinge Kr. 159: 30, Skarhult Kr. 68: 75, hvilket motsvarar 15 öre per invånare.

Efverlöfs kommunalstämma afslog framställningen.

Förbättringar af brandväsendet i Nybro köping.

Kommunalfullmäktige hafva på förslag af brandchefen beslutat upprättandet af en elitkår på 27 man, anordnande af nytt alarmeringssystem och anskaffande af en kolsyrespruta för första utryckningen. Brandchefens lön höjdes samtidigt med 150 kr.

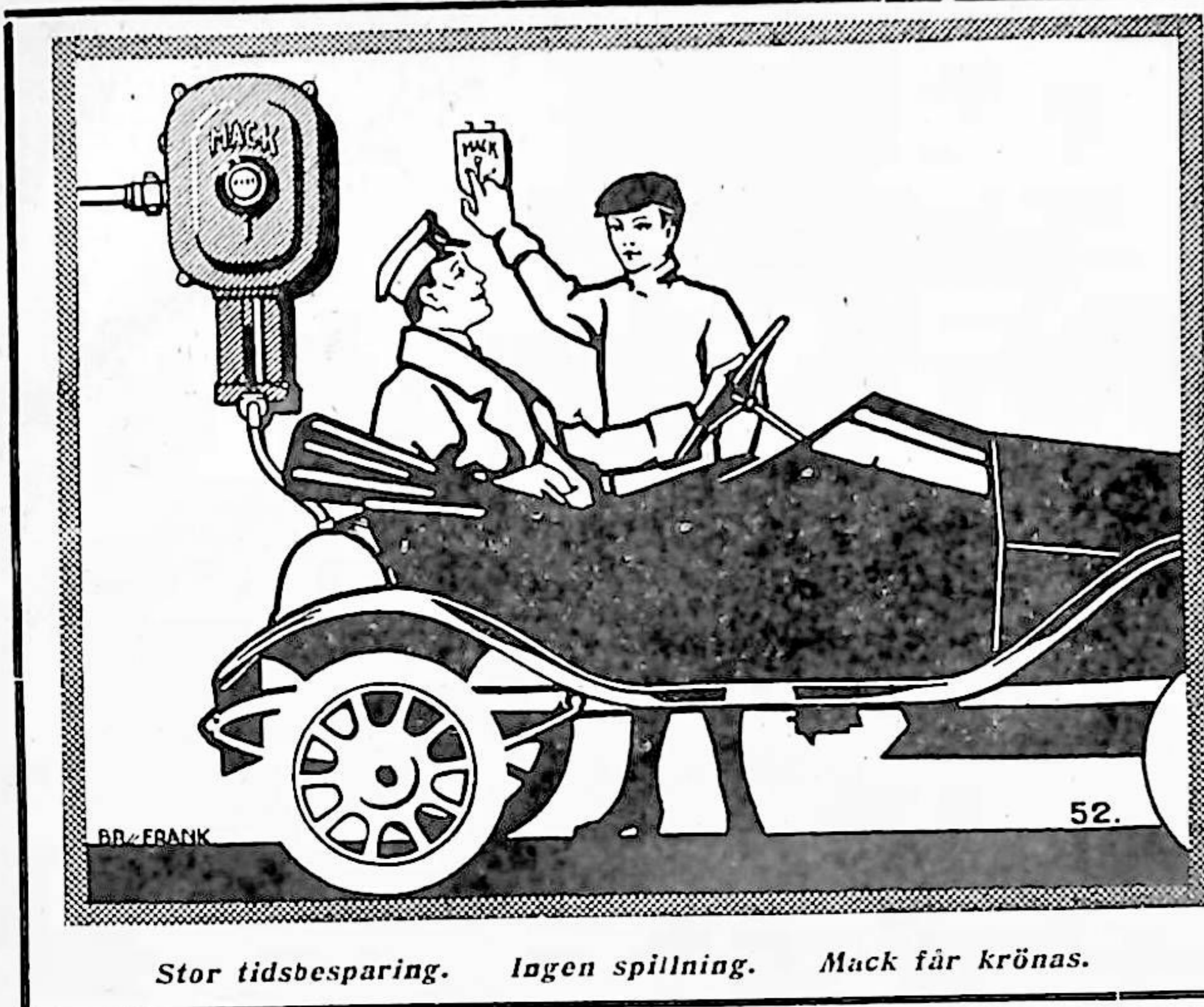
Tallkottarna välla lätt skorstenseld.

Tallkottarna äro långt ifrån så ofarliga, som man trott. De kunna mycket lätt välla skorstenseld, och det fordras mycket stor försiktighet, om man vill undvika några olägenheter af kotteldningen. Kottarna innehålla nämligen mycket brännbart sot, hvilket lagrar sig och är mycket lättantändligt. Värmeledningarnas pannor äro ju inte konstruerade för detta bränsle utan för koks, och man skulle kunna karaktärisera dem som fullkomliga »tjärkokerier» på grund af alla de oljor, som alstras vid eldningen med kottar. Risken skulle vara mindre, om man matade på bränsllet efter hand, men i stället proppar man pannorna fulla och låter dem sedan brinna ut utan vidare tillsyn. Enda sättet att minska eldfaran är att sota oftare än förut, och därför har man nu börjat sota en gång i veckan på ställen, där man förut sotat endast en gång i månaden. Icke desto mindre ha en del eldsvådetillbud yppat sig, hvilka dock lyckligtvis hittills varit af tämligen ofarlig beskaffenhet.

(St. D.)

Från de frivilliga brandkårens verksamhet.

Färs och Frosta brandkåren hade den 10 Oktober sammanträde i Eslöv under ordförandeskap af landstingsman Olof Persson. Hufvudfrågan var, hur brandkåren borde ställa sig till det utbrytningsförsök, hvilket iscensatts af några personer från skilda håll inom landet, men beslöt styrelsen enhälligt, att kvarstå i gamla riksförbundet och uppmana till enighet däri, då splittring endast skulle försvåra arbetet för den frivilliga brandkårsrörelsen. Dessutom

MACK

INREG.
VARUMÄRKE

Bensin-Anläggningarna

utesluta all eldfara!

De äro oberoende af temperaturförhållandena och kunna användas för alla eldfarliga vätskor.

Hvarje anläggning förses med en automatisk, justerad och krönt Mack-mätare.

Till alla delar svenskt fabrikat.

Vi kunna garantera korta leveranstider och ett förstklassigt utförande.

Aktiebolaget MACK : Stockholm.

Postadress: MIDSOMMARKRANSEN.

diskuterades fördelen af gemensamma inköp af redskap och förnödenheter för kårerna och ansågs detta böra ordnas genom riksförbundet och Brandkonsulenten. Dessliques beslöts göra hemställan, att Skånska Brandkårsförbundet ville göra kommunalstyrelserna och brandstodsbolagen uppmärksamma på nödvändigheten af att stödja resp. frivilliga brandkärer allt efter bästa förmåga. Med anledning af fanjunkare Dencers fränfalle uttalade ordf. några minnesord öfver rörelsens föregångsman och hans lifsgärning.

Rönneberga, Onsjö och Harjagers brandkårs-krets hade den 14 Okt. ord. årsmöte i Åkarp under ordförandeskap af källarmästare Alfr. Bengtsson. Ett 40-tal personer voro närvarande. Innan förhandlingarna började yttrade ordf. några varma minnesord med anledning af fanjunkare Dencers fränfalle. Vid mötet väcktes bl. a. förslag om instiftande af ett Riksförbundets förtjänsttecken att tilldelas brandkårsmän, som lagt i dagen mod och rådighet vid eldsolyckor. Ludwigsbergs Werkstads A. B. förevisade en Penta-Revolverspruta af senaste modell. Till brandkårs-kretsen äro f. n. anslutna 18 kärer med tillsammans 984 medlemmar.

FRÅN UTLANDET.

Danmark. I danska riksdagen har framlagts förslag om tillägg till Lag af den 2 Mars 1861 om brandväsendet på landet och det närmast därmed i sammanhang stående byggnadsväsendet, af innehåll, att justitieministeriet tills vidare och intill utgången af år 1918 bemyndigas att genom kungörelser föreskrifva sådana förändringar i och tillägg till de brandväsendet på landet reglerande föreskrifter, hvartill omständigheterna kunna föranleda och erfarenheter visat eller visa sig fordra. Öfverträdelse af de på detta sätt utfärdade kungörelserna straffas med böter på intill 400 kronor eller fängelse i högst 2 månader.

I motiveringen till lagförslaget framhålles, att det under nuvarande förhållanden, då tillförsel af belysningsljor eller de till framställningar af annan belysning erforderliga råmaterialier antingen är helt och hållet afstängd eller i allt fall i hög grad försvårad, har visat sig vara erforderligt att söka åstadkomma andra belysningsmedel såsom ersättning för de hittills i landet vanligen använda.

Man har därvid särskildt tänkt på användningen af acetylgas som belysningsmedel. Men en mera utsträckt användning af detta belysningsmedel kan endast anses försvarlig under iakttagande af särskilda försiktighetsmått, framför allt i det afseendet, att man endast må använda sådana konstruktioner af acetylenlampor, som äro godkända såsom betryggande, samt vidare, att föreskrifter lämnas ang. särskilda försiktighetsmått vid behandlingen af lampor och förvaring af det till framställning af acetylen erforderliga råmaterialiet.

Under det att justitieministeriet har befogenhet att utfärda bestämmelser härutinnan för rikets städer, saknas liknande föreskrifter beträffande landsbygden.

Det nu framlagda lagförslaget afser därför att gifva justitieministeriet befogenheten att för landsbygdens vidkommande utfärda sådana föreskrifter, som kunna anses vara af behovet pakallade.

Danmark. Justitieministern har under den 29 September 1917 utfärdat följande förordningar angående kalciumkarbid och acetylenbelysning:

Metallskrot

för egen förbrukning uppköpes till högsta pris af

Billmans Fabriks- & Handels A.-B.
Regeringsgatan N:o 88,

Rikst. 4811.

Stockholm.

Rikst. 4811.

Brandchefsbefattningen

I Västerås

kungöres härmed till ansökan ledig med tillträde den 1 januari 1918, och äga kompetenta sökande att inom trettio dagar efter den 26 okt. 1917 till Brandstyrelsen i Västerås insända sina ansökningshandlingar.

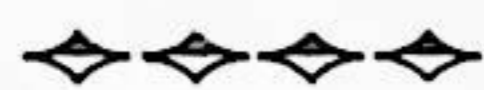
De med tjänsten förenade årliga löneförmanerna äro: lön 2:500 kr. med 2 ålders-tillägg, vardera å 300 kr. efter 5 och 10 års tjänstgöring, beklädnadsersättning 200 kr. samt fri bostad.

Västerås i okt. 1917.

BRANDSTYRELSEN.

1. Bekendtgörelse om Opbevaring af Kalciumkarbid. N:o 460.
2. Bekendtgörelse om Forskrifter, der skal følge med ved Salg af Karbid. N:o 461.
3. Bekendtgörelse vedrørende Handelen med transportable Acetylenlamper og Acetylenlygter. N:o 457.
4. Bekendtgörelse om Brugen af transportable Acetylenlamper og Acetylenlygter. N:o 458.
5. Instruks for Godkendelse af transportable Acetylenlamper og Acetylenlygter. N:o 459.

Samtliga författningar finnas sammanförda och intagna i Lovtidende N:o 75, 1917. Densamma kan rekvireras genom hvilken bokhandel som helst och kostar 15 öre plus porto.

Personalia.

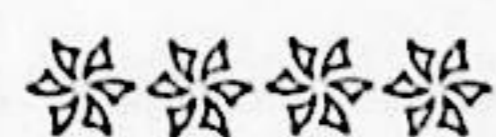
Köpenhamn. Brandchefen i Köpenhamn Mülertz kunde den 1 November i år fira 25-årsjubileum i brandväsendets tjänst.

Köpenhamn. Räddningskåren i Köpenhamn har bytt chef. Kårens grundläggare, Direktör Sophus Falck, har lämnat chefskapet öfver kåren till sin son, Direktör Rudolf Falck, hvilken allt sedan kårens uppsättande varit assistent vid kåren.

Den nye direktören har genomgått en god skola. Redan under rysk-japanska kriget deltog han i en expedition till Sibirien, hvarvid det gällde att där uppätta provisoriska lasarett.

1906 inträdde han såsom menig i räddningskåren, 1908 befordrades han till assistent och året därpå till öfverassistent.

Sedermera har han genomgått utbildningskurser vid räddningskårerna i Hamburg och Wien, aflagt samaritexamen samt slutligen deltagit i räddningskongresserna i Paris 1910 och 1912 samt i Genève 1913.

Notiser.

Malmö. Under November månad tjänstgör löjtnant A. Haeggström, Ystad, vid brandkåren.

Gummivaror för industrien m. m.

Trots material- och driftssvårigheter har Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag kunnat hålla sig i gång hela krigstiden med undantag af ett kortare afbrott i Juni detta år, orsakat af uteblifvet bränsle. Normala freds-kvaliteter äro naturligtvis äfven inom denna branch o-möjliga frambringa på grund af uteblifven rågummi-tillförsel utifrån, men fortfarande levereras ersättnings-kvaliteter i Hårdgummi, Ebonit, Velocipedyttringar och Tekniska Gummivaror, lämpliga för de flesta ändamål.

Litteratur.

A. S. E. A. Vesterås. Lag och författningar angående elektriska starkströmsanläggningar, samlade och utgifna af Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, Vesterås. Handbok N:o 2. Pris 1:25.

Frågor och svar.

Fråga: Ett par personer hafva, utan att vara därtill förpliktade, deltagit i eldsläckningsarbete på en statens järnvägsstation och därunder fått en del klädespersedlar mer eller mindre förstörda.

Nu frågas: kunna de erhålla ersättning för sitt deltagande i arbetet och för de förstörda persedlarne?

I jakande fall, hvart skola de vända sig?

K.

Svar: Någon rätt till ersättning torde personerna i fråga *icke* hafva. Men det kan ju hända, att omständigheterna äro sådana, att vederbörande pröfva skäligt tillerkänna dem en belöning för det arbete, som de presterat. Villkoren för att komma i åtnjutande af dylik belöning torde vara, att personerna i fråga befinna sig i sådana ekonomiska villkor, att de kunna anses hafva varit »betungade» af det lämnade biträdet, eller där de bevisligen gått miste om arbetsförtjänst på annat håll genom det lämnade biträdet.

Hvad angår ersättning för skada på klädespersedlar, torde sådant till skäligt belopp vara att påräkna. Dylik utbetalning har tidigare blifvit verkställd. Jämlikt K. Br. den 22 Februari 1907, Civ.-Dep:ts Reg. N:o 21, bestämde K. Maj:t, att ersättning i visst fall skulle utgå för skadade kläder och redskap till personer, som biträdt vid släckning af eldsvåda i en vagu med torfströ på en statens järnvägsstation.

Hänvändelse bör ske skriftligen till Kungl. Järnvägs-Styrelsen och böra vid densamma fogas handlingar, belysande de omständigheter, hvarpå krafvet grundas.